

QUADERNS DE PASTORAL

TAIZÉ UNA INTERPRETACIÓ

**Educació de la fe i catequesi
Corresponsabilitat a l'Església**

60

PÒRTIC

PER UNA ESGLÉSIA CATALANA

Finalment hem votat els nostres representants al Parlament de Catalunya. Ara és hora d'esperar que es reunixin, que elegeixin President de la Generalitat i que aquest formi el govern. I de començar la vida normal d'una democràcia parlamentària.

Aquest fet —el qual ens diu que alguna cosa ha canviat, tanmateix, en aquest país, des de fa cinc anys— ens condueix a parlar de la nostra Església.

L'Església catalana no viu un procés constituent que l'emparenti al que està vivint el país, sinó que arrossega una vida esllanguida entre la «Conferència episcopal

tarraconense» (que aplega, per definició, bisbes sols, ni que hi siguin convidats ocasionalment comissions, secretariats o experts) i les diòcesis, que segueixen el seu propi moviment, amb més o menys dinamisme segons circumstàncies de lloc i de temps, però, en tot cas, cadascuna al seu aire i segons la pròpia inspiració. L'existència d'uns quants secretariats, comissions o associacions interdiocesans no fa sinó posar de manifest la nostra migradesa institucional.

És un fet, no pot haver-hi consell presbiteral català ni consell pastoral català: la legislació actual no els permet a nivell superior a la diòcesi. Però tampoc no hi ha altres organismes de representació, ni tan sols reunions periòdiques de treball de bisbes i vicaris episcopals de Catalunya. Cada diòcesi és, encara, un centre autònom, com una mena de «província» relligada a una «central». Hi ha cristians catalans; hi ha Església a Catalunya; hi ha diòcesis catalanes. Però no hi ha vertebració eclesial catalana, projecte eclesial català. Ras i curt: no hi ha Església catalana.

Molts cristians de Catalunya ens trobem incòmodes en aquesta situació disminuïda. Havíem esperat més ja quan el Concili va crear les Conferències episcopals, que, a l'hora de la veritat, s'han calcat seguint el patró dels estats i han utilitzat de manera abusiva la seva retòrica «nacional». En tot cas, a l'interior de l'estat espanyol, només hi ha una Conferència episcopal pròpiament dita, amb tota la força jurídica que li escau: la «Conferencia del Episcopado Español». També havíem esperat més quan, mort el general Franco, l'estat iniciava una interessant evolució. Malauradament, però, eclesiàsticament no ha passat res: seguim on érem.

Ens dol haver de dir-ho: no acabem de veure que els nostres bisbes, per un general, s'esforcin per ultrapassar eficaçment aquesta situació, per constituir-se i

actuar com a autèntica Conferència episcopal de l'Església d'un poble. Mentrestant, reben papers i més papers i són de comissions i comissions «nacionals». Es troben ells amb ells —bisbes amb bisbes—, es coneixen, es fan amics, en un procés que condueix a sentir més la solidaritat del cos episcopal de tot l'estat que no pas la comunió amb el cos —amb la base— eclesial. Insensiblement, sense adonar-se'n tal vegada, s'estan convertint en constructors actius d'una «Iglesia española» que a molts de nosaltres ens sembla llunyana i postissa, que retira massa a aquella «nación española», competidora i desconixedora de la nació catalana. Que impedeix de construir veritablement, amb tota la força que ens cal, la nostra Església: una Església encarnada en l'entranya del nostre poble i que afronti seriosament els nostres problemes pastorals. Una Església catalana que podria, aleshores, fer la seva aportació —una aportació de qualitat— a la comunió de les altres esglésies germanes, a l'interior d'unitats més vastes.

Un altre factor ha vingut, darrerament, a enfortir aquella superestructura: l'aportació econòmica de l'Estat —que prové, naturalment, dels contribuents— consisteix en una massa anual de milions, donada com un bloc unitari des de Madrid a la «Conferencia del Episcopado Español». I ella en fa la distribució, també des de Madrid. I ella organitza la solidaritat econòmica entre les diòcesis d'Espanya. I la retribució dels organismes i comissions «nacionales».

Des d'aquesta plana, escrita mentre esperem la constitució del Parlament de Catalunya, l'elecció del President de la Generalitat i la formació del govern català —tot això per primera vegada després de més de quaranta anys—, gosem demanar als nostres bisbes un canvi ardit d'orientació, la instauració d'un nou dinamisme català. L'Església de Catalunya ha d'afrontar els

problemes pastorals de Catalunya, ha de constituir una resposta cristiana a la realitat d'un poble que ha emprès una etapa decisiva de la seva vida i la seva vertebració com a tal. Quant a nosaltres, QUADERNS reafirma el seu compromís de treballar per una Església catalana en el sentit més ple i genuí de l'expressió.

QÜESTIONS

TAIZÉ: UNA INTERPRETACIÓ

JOAQUIM CERVERA

1972: Primer contacte i primeres impressions

Devia ser per la setmana santa de 1972 que amb un grup de matrimonis i els seus fills vaig participar a la ja famosa trobada de Pasqua de Taizé, aquest poblet encantador de la Borgonya francesa a prop de l'origen d'altres moviments espirituals com Cluny. Després de quedar realment sorprès per la quantitat de joves que pregaven llargues estones i pel sentit de festa i de contemplació que els monjos sabien donar a les celebracions, dimensions volgutament interrelacionades amb la lluita per una societat més justa en favor dels més pobres; després de disfrutar de la comunicació internacional en els grups de treball; després d'haver conegut més de prop els objectius del moviment, en especial en el seu caire ecumènic, gràcies al diàleg amb joves barcelonins que ja feia temps que hi anaven, i algun dels quals es féu monjo de la comunitat de Taizé..., en tornar, fet i beneït, em vaig fer aquesta idea del que havia viscut: encara que, a Taizé, s'hi retroba un jove més aviat estudiant, de capes mitges, per motivacions força diferents (curiositat, recerca d'amistat i relació, temps d'esbarjo, descobriment de Déu, trobament amb joves d'idees polítiques i

religioses diferents...), cosa que hi dona una certa ambigüitat, per altra banda lògica en tot moviment massiu, els monjos, de tota manera, saben on van i han creat, no sé com, un moviment prou atractiu, unint amb gràcia la contemplació i l'acció, aportant el redescobriments de la pregària i de la festa, dins d'un esperit ecumènic i d'opció pels pobres (el tercer món en especial), perquè sigui seguit per una bona quantitat de joves que potser no trobaven en les esglésies ni lloc, ni il·lusió.

Vaig pensar que moltes d'aquestes, per a mi, llavors, novetats, es podien i s'havien d'incorporar en els grups de joves i moviments que començaven. Em vaig fer la reflexió que calia prendre's seriosament Taizé perquè sorprenia la seva capacitat de convocatòria i perquè potser nosaltres oblidàvem massa, fins i tot per por i per vergonya, la dimensió lúdica, la vida interior, que podien constituir un bon correctiu al tipus de cristià jove que podíem anar dibuixant en el nostre país, més forçat a la militància activa, massa seriosa, quasi rígida, a què les circumstàncies del darrer franquisme mig obligaven.

Prejudicis ulteriors

La meua estada a França durant dos anys em va portar a preguntar sobre Taizé alguna vegada, sobre tot als capellans amb qui vivia en una parròquia dels afores, del «cinturó roig» de París (com un Cornellà o un Hospitalet d'allà), amb una forta presència de la JOC. I el fet és que no ho coneixien gaire i n'eren força crítics ja que, deien, els semblava un moviment massa «espiritualista». Els semblava curiós que hi anessin més aviat joves d'altres països i que de francesos, com a mínim de l'ambient treballador d'aquella zona, no se n'hi trobessin.

La influència d'aquesta crítica i la meua presència en la pregària que varen fer, ara ja deu fer un any i mig, a Sta. Maria del Mar per a preparar la trobada d'aquest Nadal passat, i que em resultà força pesada i monòtona, em produïren una sèrie de prejudicis sobre el moviment originat a Taizé (accentuació de la vertent contemplativa, de característiques orientals; pretensió massa «francesa» de creure's que ens poden ensenyar; personalisme centrat en *frère Roger*; oportunisme que aprofita el sentimentalisme romàntic dels joves de quinze anys; facilitat d'atreure joves sense grup, i sense possibilitat de continuar la recerca de manera quotidiana, que sols hi troben un xic d'injecció que els pot donar «vitamines» per dos mesos —impressió que ja vaig tenir en la meua visita a Taizé—...).

Amb aquests prejudicis, i per tant amb recança, lligada a un cert cansament ja normal de final de trimestre, vaig afrontar la trobada europea, la vinguda i l'acolliment de cent noranta joves a la parròquia i a la comunitat de jesuïtes de St. Pere Claver, mogut per les ganes de participar-hi que tenien els joves més joves i pel convenciment que podia ser interessant per a tots el redescobriments de la pregària i la comunicació internacional amb altres joves. Ho dic perquè la meua crítica ve condicionada per aquestes circumstàncies prèvies.

Trobada europea a Barcelona, viscuda des del Clot

Partint doncs d'aquesta situació particular i històrica de la meua relació amb el moviment Taizé, i també del que vàrem fer i viure amb aquests cent noranta joves acollits en el barri, ja que no vaig participar gaire a les trobades multitudinàries de Sant Agustí, Santa Maria del Mar i les Drassanes, intentaré descriure el que va ser la trobada europea i donar-ne la meua, com veieu molt personal, visió crítica.

La trobada fou els dies 27, 28, 29 i 30 de desembre de 1979. Començà amb l'acolliment, tot el dia 27, a les Drassanes i a Sta. Mònica, a partir d'on anaven a un altre centre d'acolliment, aquesta vegada per zones, des d'on els portaven a les parròquies, comunitats religioses o famílies on havien de dormir i menjar.

Abans d'aquests dies, sembla que ja des de finals d'estiu, la trobada s'anava preparant per zones. La veritat és que nosaltres ens en vam enterar molt tard i deixant de banda la nostra improvisació, amb què possiblement ja comptaven els organitzadors, vaig comprendre molt més el «providencialisme» que està arrelat en el moviment.

Després d'una sèrie de trifugues, en tres dies vàrem poder concretar el lloc de menjar i de dormir, les famílies acollidores, els matrimonis i joves que farien una sèrie de serveis, la preparació de les pregàries, les reunions amb altres joves de l'arxiprestat per a preparar alguns actes conjunts: la pregària del dissabte, la recollida de diners a la parròquia, força sorprenent per cert, l'organització de tot l'acolliment que possibilità un coneixement i una relació més forta amb els altres joves de les diferents parròquies de l'arxiprestat, la participació en els assaigs dels cants propis de Taizé...

Fixant-nos ja més en el contingut de la trobada, cal dir que cada dia hi havia tres tipus d'activitats:

— *Unes pregàries* al matí a la parròquia, que consistien en dues lectures, unes pregàries espontànies amb la resposta del *Kyrie*, algun tros dels escrits del *frère* Roger, obert i tancat amb un cant repetitiu força llarg, al final del qual t'adones realment del que dius encara que sigui en llatí. És el tipus de pregària-cant oriental, en què volgudament, amb intenció pedagògica, es repeteix una frase perquè et vagi penetrant com si fos la respiració de l'esperit.

— *Una pregària comunitària*, algun dia dues, al centre de Barcelona, als llocs grans ja indicats: juntament amb els cants ja tradicionals de Taizé, les lectures i una part del discurs de *frère* Roger sobre la seva experiència amb famílies pobres de diferents indrets de Xile, se celebrava la Pasqua seguint el ritme dels dies sants: divendres, la Creu, dissabte, la Resurrecció, amb vetlles de pregària prolongades.

— *El treball de grups*. El primer dia es féu entre els mateixos que estaven acollits a la parròquia, i consistí a conèixer-se, presentar-se, i compartir el que cadascú feia en el seu país. Els altres dos dies es feren aquests nou tallers a diversos llocs del centre de Barcelona: 1. Compartir amb persones de cultura i ambients diferents. 2. Fer de la comunitat pròpia un lloc obert a tothom. 3. Taller de reflexió bíblica: «Viure la Pasqua amb el Crist». 4. Ésser solidari amb els més pobres en la lluita per la justícia. 5. Experiències concretes de compartir. 6. Com pot, una pregària, vivificar la comunitat local. 7. Amb grups diversos, amb persones aïllades, com fer visible la comunió amb el Poble de Déu. 8. La pregària, comunió amb Déu. 9. Seguir el Crist.

Les hores de menjar permeteren un contacte més humà i alegre entre ells i nosaltres i un ambient animat, de corresponsabilitat en les feines de la cuina i la neteja. També hi hagué estones per visitar Barcelona i per acompanyar-los a comprar. Els vespres, després de sopar, o quan arribaven de la vetlla de pregària encara que fos tard, era l'hora de cantar junts, de dialogar sobre els problemes dels diferents països, sobre filosofies de la vida, maneres de viure la fe o de dubtar-ne...

El diumenge participaren en una missa de la parròquia, en la qual la gent, fins i tot gran, se sentí molt bé, ja que veieren força joves en actitud de pregària. A les ofrenes, potser la novetat més significativa, cada país aportà un signe típic del seu poble: cants folklòrics, dibuixos, senyeres, imatges, diners, flors, etc.

Després per grups de llengües acompanyats per un o dos joves del barri férem la visita al barri i els mostràrem les reivindicacions, les necessitats, els problemes, les lluites, la història: manca d'escoles, d'espais verds, els terrenys de la Renfe, ajuntament, ate-

neu, centre, trencament del barri per les grans vies de comunicació, la «Perona» amb els gitanos, les antigues fàbriques tèxtils... A la tarda, després de la pregària comunitària final a les Drassanes, tenien temps per visitar Barcelona, dialogar amb els companys que havien fet al barri i cantar. L'endemà, dilluns, cadascú marxà cap al seu país; alguns es quedaren fins dimarts. A la nostra zona un grup d'holandesos vingué també a la festa de fi d'any organitzada per la coordinadora d'entitats i va animar el públic a la mitja part, amb sorpresa d'uns quants, amb cants i danses, moltes de caire religiós, com l'alleluia. L'ambient d'amistat que s'havia creat entre ells i els joves del barri, l'agraïment per l'acolliment rebut (com mai, deien), la celebració de la Pasqua, els dies de viure una certa «mística», la joia i la corresponsabilitat en les hores de menjar, també compartides amb matrimonis i religioses, tot menava a manifestar un cert «embriagament espiritual».

Primera valoració de l'experiència

Reflectint la valoració que en férem conjuntament amb un grup de nois i noies de la parròquia de 14 a 16 anys (els que més hi foren), es pot dir com a positiu que la vinguda d'aquests joves d'altres països va desenvolupar en nosaltres l'esperit d'acolliment, d'ajuda mútua i d'obertura, va comportar que el grup es conegués més a través d'una acció concreta, que visqués diferentment el Nadal i donés importància a la pregària. Jo hi afegiria que el contacte directe amb determinats joves que segueixen el moviment ens féu adonar de què és i què significa Taizé d'una manera més realista: parlant amb ells, observaves que hi havia joves que seguien tenint contacte en els seus pobles o ciutats en grups que pregaven i reflexionaven junts; que altres només seguien les trobades i els viatges espaiats del moviment, que un altre sector se sentia molt atret per les pregàries i volia fer-les pràcticament copiadades en els llocs on viuen; que un sector minoritari venia a fer turisme barat i no els preocupaven les activitats que es feien. També ha estat positiva la resposta de la gent de les nostres parròquies tant a l'hora de donar diners, com acollint joves a casa, encara que aquests han estat pocs per haver-ho dit amb molt poc temps. En concret, per nosaltres ha estat molt positiva la relació que s'ha creat entre matrimonis i joves de la comunitat dels jesuïtes de St. Pere Claver i de la parròquia del Clot, i que ha promogut la necessària comunicació entre joves i adults i entre membres de les dues comunitats. Després hem fet un sopar junts, tot recor-

dant els darrers dies de l'any amb els de Taizé i hem observat que han hagut de venir gent de fora per arribar a trobar-nos. Com que ens passàrem les adreces els uns als altres, i vingueren joves d'Itàlia, França, Espanya, Àustria, Alemanya i Anglaterra, s'ha donat una rica comunicació epistolar per part d'alguns, sobretot els més joves, que han reviscut, potser un xic romànticament, aquells dies fora de la rutina normal.

Com a punts negatius sortien: la manca d'organització, que ja he reflexat; l'aglomeració exagerada de gent en els actes massius; les pregàries massa pesades tant per la repetició en diferents idiomes com pels cants; no arribar a conclusions en els tallers, on hi havia poc temps de dir el que es pensava, no s'aprofundia massa, i semblava que el més important era la carta de Taizé proclamada i el discurs de *frère* Roger i no tant el que es podia recollir dels grups de treball; l'elevació a què ens transportava la pregària i que després produïa frustració, en veure que la nostra realitat segueix igual; falles nostres en la distribució de les feines, l'acolliment, connectar sols amb alguns grups, marginant-ne d'altres, etc.

Personalment, puc dir que haver-hi vist també joves treballadors, molts dels quals porten una lluita quotidiana ben concreta en el camp social i que a la vegada estan en grups de pregària i de revisió, m'ha reconciliat un xic amb el moviment de Taizé, o amb el que en podríem dir aquest corrent espiritual, ja que així es defineix el que ells volen ser i de fet al meu entendre són. Això també m'ha ajudat a intentar fer una anàlisi més global de tipus socio-polític i teològico-pastoral d'aquest corrent cristià de finals del segle xx.

Taizé i les seves alternatives

En una situació a l'Europa occidental de crisi econòmica, d'atzucac polític (governos dits de centre, però que serveixen més aviat els grans interessos de les multinacionals i que es dirigeixen darrerament vers una dretanització creixent, sabent que quasi la meitat del país no els ha votats i que està situada en el camp esquerra-socialistes i comunistes), en un temps en què hi ha molt pocs moviments ideològics, ètics o religiosos que puguin donar il·lusió, i a la vegada expressar les contradiccions i ajudar a suportar-les, no és estrany que el camp religiós quedi remodelat i que tot intent d'expressió religiosa que serveixi per canalitzar aspiracions legítimes de sectors populars, que aporti un atractiu prou fort per il·lusionar, donar esperança i seguretat en Déu davant les

dificultats (atur, societat violenta, injustícia, complexe de països rics, *impasse* polític, etc.), que formulí com es viuen i se senten els cercles viciosos en què ens trobem tancats en la nostra societat, que apunti vers un futur amb utopies al màxim plenes, però també possibles, que doni l'oportunitat de retrobar-se un mateix, etc., no és estrany, dic, que qualsevol que ompli aquestes reals necessitats tingui un cert èxit en el nostre temps.

Taizé per un cantó agafa el *cristianisme*, intentant unir l'afany de ferment social del catolicisme, amb el liberalisme del respecte a la persona i la fonamentalitat de la fe gratuïta del protestantisme, i amb un toc ortodox en la manera de comprendre la pregària, la contemplació, Maria. Sembla —i dic tot això molt a nivell d'intuïcions— com si amb la síntesi ecumènica no sols cerqui donar respostes a un problema religiós, sinó també trobar un pal de pallar ideològic-religiós que expressi la voluntat de molts sectors de conquerir la unitat d'Europa, tot aportant-hi un element aglutinant.

Per una altra banda, amb el seu providencialisme improvisador, Taizé —o millor dit els joves que s'hi mouen— reflecteix un cert desencís davant la política de partit, davant la militància organitzada, en especial davant els partits més disciplinats. En canvi, mostra una certa atracció pels moviments de tipus marginal que toquen el camp de la cultura, apunten vers una crítica força radical d'estructures molt bàsiques de la nostra societat i a la vegada volen anunciar un futur no immediat sinó molt enllà, com són l'ecologisme, el feminisme, el naturisme, el moviment anti-nuclear, el neo-hypisme, l'autogestió, l'artesanía marginal, etc. És difícil d'analitzar aquests moviments, ja que plantegen problemes reals, són de signe popular, i estan impregnats d'una lucidesa profètica a què és més permeable la joventut, sobretot potser la de les capes mitges; però de moment no tenen canalització política i fins ara les esquerres no han estat capaces d'analitzar-los des de la perspectiva de la lluita de classes, ni d'integrar-los en la seva lluita pel socialisme. En quedar aïllats, sense coordinació, sense aliances polítiques, estan fàcilment a mercè de la manipulació o la integració per les dretes, cosa que degrada les seves aspiracions, o bé es troben condemnats a restar en la marginació. Canalitzar-los a través d'un projecte religiós, ja que en principi s'adeqüen fàcilment a la utopia del Regne de Déu, és potser donar-los una fonamentació, justificació o sentit més profund i treballar l'analogia amb Jesucrist; però de fet no se'ls dóna una resposta política, per tant no se'ls pot posar a través de la religió, al meu entendre, en un camí d'eficàcia pràctica.

En tercer lloc, Taizé —i diria que d'una manera força clàssica—, encara que procura evitar el paternalisme, projecta els joves vers el tercer món, com al lloc dels pobres, promocionant en ells el treball de servei. Això, lligat a la vella tradició dels romiatges i les peregrinacions, pot ser d'alguna manera una substitució positiva enfront de les conseqüències de l'atur forçós entre els joves: apatia, droga, delinqüència. I a la vegada és una possibilitat de sortir d'un mateix, i evitar el narcisisme tan temptador actualment per als joves; és sortir de la mateixa Europa tancada i bloquejada socialment, però no sé fins a quin punt pot evitar-se un cert neo-colonialisme religiós i una visió massa sentimental i romàntica dels pobres. ¿No es recau, un cop més, en la pretensió europea (molt «francesa» també) de ser el laboratori i el mestre ideològic del món, pretensió que és una necessitat de la mateixa Europa, que en el fons vol cercar de nou la seva identitat, la seva missió cara enfora?

En definitiva, davant la necessitat real d'un corrent plural amb dimensions ètiques, antropològiques, de visió del món, que en els nostres països doni d'alguna manera un mínim de punts comuns per aglutinar les aspiracions de les capes populars i crear un moviment cultural (en el sentit ampli de la paraula), que faci d'educador col·lectiu, enfront de la dispersió i la crisi d'ideologies i d'ètiques, l'individualisme i la manca de comunicació regnants, l'utilitarisme, l'autoritarisme i la violència creixents, Taizé respon, de cara als joves, unint el cristianisme, la lluita per la transformació social, l'opció pels pobres, l'atenció a la vida interior i a la festa. Es fa difícil saber fins a quin punt Taizé constitueix a nivell ideològic-religiós l'adequació, encara que crítica, als governs de centre, siguin de caire demòcrata-cristià o socialdemòcrata, i a la societat que pretenen crear, o bé a la lluita dels socialistes moderats, amb l'afegit d'alguns elements de l'extrema esquerra (traducció més aviat política de les capes socials intermitges assalariades: metges, mestres, tècnics, intel·lectuals, encarregats intermitjos) per arribar al poder a Europa. Sí, que respon, com hem vist, a través de la crida a l'austeritat, a l'ajuda als pobres i al peregrinatge, a les conseqüències de la crisi econòmica. La dimensió de lluita per la transformació de la societat no és que sigui molt accentuada, com a mínim en la pràctica; en canvi, s'ha desenvolupat molt més l'element contemplatiu, la qual cosa provoca que el moviment sigui titllat d'espiritualista i d'alguna manera el fa més influenciable a la manipulació per les dretes, fins i tot sense ser-ne conscients els mateixos que hi estan introduïts.

Perspectives pastorals

Com ja he dit en el punt anterior, a Taizé hi ha un intent positivament ecumènic, però aquí planteja una problemàtica centro-europea, ja que en els països mediterranis la presència d'esglésies no catòliques és minoritària i potser entendríem només l'ecumenisme en el trobament dels cristians en la lluita per l'alliberament social.

No m'atreveixo tant a parlar de la teologia de fons. Sí que es pot dir que es basa molt en la Pasqua, en la teologia de la creu i de la resurrecció, cosa que, en la trobada de Barcelona, contrastava amb l'ambient nadalenc dels carrers i de les famílies que acolliren els joves. És clar que avui cal donar sentit al fracàs, cada cop més sovintejat, i al sofriment, i obrir perspectives d'esperança; però potser també cal una teologia de l'encarnació en el món per tal d'alliberar-lo. Amb els motius de la reconciliació, la pau i l'anti-violència, el gust de Déu, de la festa, de l'estorament davant la manifestació de Déu en els fets i en les persones, Taizé aconsegueix de contrarestar el moralisme i la mística del compromís pel compromís en què s'havien ensopegat els moviments especialitzats apostòlics i la mateixa revisió de vida. Taizé obre de nou la porta a l'estètica en l'experiència religiosa, a la rebuda de Déu que ve i crida gratuïtament (tema aquest de la tradició protestant); per això pot ser un bon correctiu als moviments de revisió de vida actuals, que haurien de tenir molt més en compte de no caure en l'intimisme psicològic, en la justificació pel compromís militant exigent, ni en el pas fàcil de la realitat a la teologia, sinó que han d'anar assumint la importància de la celebració i de la pregària i, tot reconeixent les aspereses doloroses de la vida real, posar de manifest l'esperança en la resurrecció que ens ve donada per Déu gratuïtament, perquè és Ell el que salva.

En el nostre país hauríem de defugir d'organitzar un moviment nou en la perspectiva de Taizé. De fet ells no ho pretenen i ja n'existeixen prous. El que més aviat cal és coordinació i relació amb els moviments de les altres nacionalitats, i creixement en quantitat i qualitat. I cal també que sapiguem incorporar els elements positius que ens aporta Taizé en la dinàmica de revisió de vida i d'acció enfora que rebutja com a objectiu la satisfacció personal o el sentir-se bé en el grup, és a dir, l'espiritualisme cofoi i allunyat del món.

SOBRE LA CORRESPONSABILITAT EN L'ESGLÉSIA

JOSEP M. ROVIRA BELLOSO

El meu intent, d'acord amb els altres membres de la ponència, és de precisar aquelles coses entorn de la corresponsabilitat que poden ser útils en el treball posterior dels grups de l'Assemblea¹. Corresponsabilitat és un concepte fàcil de definir: és responsabilitat compartida. Es tracta que cadascú sigui actiu en la comunitat de cara a la seva vida i a la seva edificació, és a dir, de cara al testimoni evangelitzador i a la celebració de la fe. Val a dir, però, que en realitat es tracta d'un tema difícil, ja que és un fet encara no assolit. Si visquéssim en una Església on aquesta responsabilitat activa, de tots, funcionés perfectament, segurament el tema no seria tan popular com ho és. Però com que la trobem a faltar, per això hi tenim tant d'interès, per tal de veure què es pot fer a fi que les coses vagin millor; és el que passa amb el metge i amb l'hospital: comencem a pensar-hi quan constatem que la nostra salut no marxa gaire bé. El tema ve determinat, doncs, pel desig que en l'Església la responsabilitat sigui compartida, que les decisions siguin preses col·legialment i que els carismes propis dels membres del Poble de Déu siguin aprofitats més a fons. Però ve determinat també pel fet que el Concili Vaticà II va donar unes pistes de cara a precisar-ne l'exercici.

Els carismes, a la base de la corresponsabilitat

Joc crec que el Vaticà II va posar les bases fermes i sòlides, de doctrina catòlica per dir-ho així, sobre la corresponsabilitat, en reafirmar la doctrina dels carismes. Sobre els carismes se'n pot fer des d'una tesi doctoral fins a brometa. En realitat el tema és seriós. En tres cartes de sant Pau (Romans, 12; Efesis, 4; 1 Corin-

1. Aquest article recull bàsicament l'aportació de l'autor a la taula rodona que va tenir lloc al Centre d'Estudis Pastorals, el dia 26 de febrer entorn del primer tema de l'Assemblea diocesana de Barcelona: «La corresponsabilitat en l'Església».

tis, 12) trobem una vintena de dons i serveis diferents. Sant Pau, diu: «Primer és l'apostolat, després la profecia...» L'Església dels primers moments va viure aquesta realitat molt intensament. En la mateixa *Didaché*, la «doctrina dels Pares apostòlics», es precisen els elements per a poder discernir la falsa profecia de la veritable, i això com una cosa habitual en la vida de l'Església. La profecia és el do d'advertir la comunitat per a on ha d'anar d'acord amb l'amor i la voluntat de Déu: vindria a ser el do de discernir el voler de Déu ara i aquí en relació —gairebé en contrast— amb una situació viscuda per la comunitat. En altres paraules, d'aclarir per on hem d'anar. Si la profecia és el segon dels carismes, vol dir que és molt important. El carisma de l'apostolat és fonamental i no se'n pot prescindir; el mateix podríem dir de la profecia i de tots els altres: pregària, comunió, govern, etc.

Ha estat llastimós que, amb el temps, aquests carismes hagin anat perdent importància en l'Església de manera que es va arribar a pensar que no era necessària l'aportació de tots els dons escampats en el Poble de Déu a fi de que la vida i l'edificació de la comunitat siguessin sòlides, riques i testimonials amb vista a l'evangelització. Paradoxalment, es tracta, en definitiva, d'una concepció poc catòlica. Recordo com en el pontificat de Pius XII era quasi normal escoltar advertiments com aquest: «atenció!, hi ha qui voldria posar al costat de l'Església jeràrquica una Església carismàtica, com si es tractés d'una cosa que està d'acord amb la mateixa naturalesa de l'Església». I bé, ¿és que hi ha algú que pugui imaginar que Déu concedeixi el seu do únicament per santificar una persona individual, sense cap incidència en el conjunt?

Jo penso que la realitat dels carismes és la redundància comunitària del do de Déu, un do que no pot esgotar-se en la intimitat individual sinó que troba la seva profunda raó de ser en la tasca de refer la comunitat. Si ho formulem en categories escolars de gràcia santificant, trobarem que el més natural del món és pensar que la gràcia santifica la persona que la rep i la predisposa a esdevenir membre actiu de la comunitat per tal d'enriquir-la. Yves Congar ha constatat, amb una certa amargor, que l'Església s'ha anat tornant verticalista de manera que els ministeris ordenats dels preveres han anat absorbint i eclipsant tots els altres. Sortosament, avui estem tornant les coses al seu lloc natural, en una actitud de devolució al Poble de Déu de tots aquells carismes, ministeris i serveis que li són propis. El carisma pot ser un do fugaç, el servei pot ser més estable; però tots s'orienten al mateix fi. Penso en aquelles persones que porten la direcció i la responsabilitat en les catequesis, en aquelles —ordenades o no— que estan

compromeses en una tasca reconeguda com d'Església. Es tractaria doncs, per dir-ho així, de tornar a deixar respirar tot el conjunt de carismes i serveis, a fi que, com diu el mateix Yves Congar, s'accedeixi a una Església tota ella ministerial.

La col·legialitat, la clau de la corresponsabilitat

Un segon punt que el Concili Vaticà II posa en evidència és el principi de la col·legialitat. Curiosament, no fa servir la paraula corresponsabilitat, i en canvi usa un mot que n'és la clau: la col·legialitat. Penso que no és una interpretació delirant afirmar que la col·legialitat és la forma natural d'exercir l'autoritat en l'Església; al contrari, diria que això és gairebé el resum natural del que va dir el Concili Vaticà II. Formulats en termes negatius, l'autoritat no pren les decisions en solitari, sinó que el qui pren la decisió forma part d'un col·lectiu que té veu, i al meu entendre veu i vot. El Vaticà II, que no va proclamar un reglament sinó una declaració de principis, va precisar els principis bàsics de la col·legialitat sense dir la forma com s'ha d'exercir: és així com va parlar del col·legi dels bisbes al voltant del Papa, del consell presbiteral que ha d'haver-hi en els bisbats, i del consell pastoral en les parròquies, sense precisar, però, com s'han d'exercir aquesta col·legialitat i aquesta corresponsabilitat.

El marc sociològic de la corresponsabilitat

Els redactors de la ponència ens hem trobat davant la qüestió de com havíem de presentar el material de treball. ¿Ho havíem de fer d'una manera neutra tot dient, per exemple, «el concepte de corresponsabilitat significa autoritat compartida i això es fonamenta en la doctrina dels carismes i en la col·legialitat (vegeu «Lumen gentium», núms. 19 i 22)»; o bé era preferible anar una mica més enllà fent una presentació més situada? I va semblar-nos que una presentació freda i neutra hauria estat una mica contraproduent.

Penso que, sense forçar ni condicionar el treball dels grups, calia anar una mica més lluny i concretar, per exemple, el marc sociològic en què es dona o s'hauria de donar aquesta corresponsabilitat, ja que així serà més fàcil endevinar les dificultats que pot comportar el seu exercici. Faré referència únicament a un

exemple: si fem atenció a la dada impressionant que el bisbat de Barcelona compta amb 4.094.490 habitants, intuirem immediatament la dificultat que comporta exercir la corresponsabilitat en una diòcesi com aquesta. Jo penso que, si anímicament la corresponsabilitat és l'art de saber-nos escoltar en profunditat els uns als altres per saber descobrir els camins de l'Esperit, calia fer una referència al nostre marc sociològic: per dir on som, quina és la nostra realitat de base i quines les nostres dificultats. Un plantejament així era necessari per adonar-nos que no som encara en el millor dels mons, és a dir, en una Església que es manifesti corresponsable a tots els nivells. I si això és cert, resulta que la corresponsabilitat és alhora un tema de present i un tema de futur: és ja doctrina, cert; però és també un camí a fer vers una terra promesa. La distinció entre present i futur s'ha de presentar ben clarament a fi que ningú no pugui monopolitzar-la, la corresponsabilitat, i que ningú no se'n senti propietari; al contrari, cal que en tot moment aparegui com un afer col·lectiu d'Església.

Caminar junts, participar: una manera d'entendre l'Església

La corresponsabilitat demana més caminar junts que posar-nos en actitud de contrast tancat. No crec que la contraposició entre Pau i Joan Marc —tal com es manifesta en els Fets dels Apòstols— sigui una situació que correspongui a l'estat ideal de l'Església; l'estat ideal de l'Església és de caminar reconciliadament, tot escoltant-nos en profunditat, vers el descobriment de les passes de l'Esperit. Cal dir, doncs, que la corresponsabilitat és afer de tots: bisbes, capellans, laics, religiosos. Ningú en la diòcesi no pot monopolitzar el tema de la corresponsabilitat.

A la ponència calia apuntar, a més, certs principis englobats en el tema que ens preocupa, com són els de la participació i de la decisió compartida —aquest, potser el més difícil de posar en pràctica. Als redactors ens ha semblat que posar en marxa la corresponsabilitat s'assembla a l'art d'anar en bicicleta, que s'aprèn a base d'anar-hi; és a dir, que s'arriba a la corresponsabilitat a base d'actuar corresponsablement. I això arriba quan un s'esforça per no dir mai: «Jo tinc el poder i els altres tenen la submissió». Aquest esquema d'Església és sols superable per aquell altre, no espiritualista sinó fonamentat en valors antropològics, que diu: «L'estat normal de l'Església és el d'escoltar-se mútuament». Molt sovint les relacions interpersonals dins les comunitats religioses es

presenten com a conflictives, i és veritat que ho són; però només fins al moment en què tots s'escolten en profunditat, és a dir, no tan sols en el joc verbal de les paraules ni en el joc emocional dels impulsos, sinó tenint present que l'altre és una imatge de Déu. Escoltar tot allò que ens ha de dir tota imatge de Déu és l'única manera adequada per a poder captar la direcció de l'Esperit.

L'ànima de la corresponsabilitat és prendre's seriosament allò que hi ha al fons de cadascú, no com a pura subjectivitat sinó com a petjada de l'Esperit. El text de la ponència recorda, i penso que molt encertadament, que la corresponsabilitat no vol dir que el laïcat arribi a apoderar-se d'una parcel·la de poder; es tracta, més aviat, que entre tots es faci possible una altra manera d'entendre l'Església, en la qual tots, essent base, aconseguim de trobar òrgans adequats de relació.

Revelar el voler de Déu amagat en la comunitat

Per acabar voldria dir una paraula sobre una cosa que al text de la ponència apareix enunciada molt breument. La corresponsabilitat no significa, cert, construir una Església calcada materialment sobre la societat democràtica. I molt menys encara sobre la societat feudal i monàrquica! Però, en canvi, l'Església pot **aprendre de la societat civil democràtica**, on totes les coses es fan més entre tots: organitzacions professionals, associacions de bloc, de carrer, etc. Esperar que l'Església actuï amb més collegialitat no és, doncs, cap disbarat. L'Església, cert, no és una democràcia: és quelcom més, una altra cosa si voleu; en ella l'esperit de participació no s'ha de regir per la mecànica de la simple majoria, ni de la meitat més un, ni per la majoria dels dos terços... sinó per la voluntat d'escoltar tot allò que tenen a dir tots els seus membres. Així, i únicament així, serem capaços de realitzar l'obra comuna de discerniment i d'afirmació d'on ens vol portar avui l'Esperit. Yves Congar diria: «És així com és possible fer avui una Església tota ella profètica». Cal evitar formes anacròniques de poder i trobar alhora la forma genuïna de col·laboració que permeti fer surar la voluntat de Déu a través de les nostres aportacions. L'essència de la corresponsabilitat és, potser, deixar seriosament que tothom s'expressi responsablement a fi de revelar el voler de Déu amagat en el si de la comunitat de fidels del Poble de Déu.

EDUCACIÓ DE LA FE I CATEQUESI

SECRETARIAT INTERDIOCESÀ DE CATEQUESI

Al punt d'arrancada es troba el pressentiment, a poc a poc transformat en convicció, de la *insuficiència* i ensem de la *necessitat* de la catequesi (de la institució catequètica, per a ser més precisos) en la gran empresa de la comunicació i l'educació de la fe.

Per tal de fer comprendre millor el nostre plantejament serà bo un breu recorregut històric.

Del catecisme doctrinal a la catequesi com a educació de la fe

No fa pas tants anys, la Catequesi es reduïa a ensenyar les veritats de la fe: era el temps del catecisme, de la doctrina cristiana. I ens cal confessar que les coses funcionaven. I funcionaven —bé hem de dir-ho tot— perquè l'educació i la consolidació de la fe —d'una fe molt poc personalitzada, la majoria de vegades— venien assegurades per tot un context sociològic.

Quan va desintegrar-se aquest estat de coses, constatarem que no podíem limitar-nos a un endoctrinament, sinó que calia tota una labor d'educació de la fe. És aleshores que, significativament, el catecisme comença a anomenar-se catequesi i, els catequistes, educadors de la fe. És també aleshores que la catequesi s'intensifica i s'estén a altres edats més enllà de la infància. La catequesi assumia la tasca d'educació de la fe dels infants i dels joves.

Primacia de la vida i el testimoni

Doncs bé, sense deixar de reconèixer, per això, la labor inestimable que ha desenrotllat aquests darrers anys una catequesi renovada, ens cal admetre que la institució catequètica no es basta ella mateixa per a dur a terme l'educació de la fe dels nostres infants i els nostres joves. N'hi ha prou de comprovar quants d'ells abandonen la fe o, si més no, les pràctiques religioses després d'haver assistit durant anys a les nostres catequisis. Tot mena a entendre que l'esdevenidor de la fe dels nostres infants i els

nostres joves es juga en altres llocs de manera tan important com en les nostres sessions de catequesi.

Per aquest camí, un hom arriba fàcilment a convèncer-se que allò que és veritablement decisiu en ordre a la comunicació i l'educació de la fe són la vida i el testimoni. La fe s'imposa per ella mateixa: per la seva veritat i la seva eficàcia en la vida de la comunitat creient. I la institució catequètica se'n trobarà afectada, cas de no poder recolzar sobre la vida i el testimoni de la comunitat. D'altra banda, de manera semblant a com l'aula és el lloc més adequat per a l'ensenyament, la vida és el més apropiat per a l'educació. La vida és el lloc de la veritat. I per molt que maldem per a introduir la vida a les nostres catequesis, difícilment arribaran aquestes a assolir el nivell d'autenticitat de la vida diària. A tot això podem afegir-hi una altra consideració: en una societat heterogènia i complexa com la nostra, en què la persona es troba sotmesa a un sens nombre d'influències diverses i incontrolables, l'educació de la fe no pot recloure's en l'àmbit de la institució catequètica, sinó que ha de dur-se a terme a tot el llarg i l'ample de la vida.

No és, doncs, estrany que l'any 1973 el document del Secretariat interdiocesà de Catalunya sobre «L'avui i el demà de la catequesi d'iniciació cristiana dels infants» parlés de la necessitat d'una major agilitat i flexibilitat de la catequesi. Alguns preconitzaven fins i tot una desinstitucionalització de la catequesi. Per aquell mateix temps, hom parlava a França del catequista de plaça pública (Babin) o d'una catequesi sense catequistes (Audinet).

Catequesi i educació de la fe: una distinció

El perill d'aquesta tendència és obvi: que es dissolgui la institució catequètica o que s'oblidi la seva funció específica. Quan una cosa vol ésser-ho tot, acaba per no ser res. Ara bé: estem persuadits que a la institució catequètica li correspon un lloc propi i insubstituïble en el camp de l'educació de la fe. La seva existència secular així ho indica, per bé que hagi conegut formes diverses.

Doncs bé, si volem donar resposta a les vastes exigències que té avui l'educació de la fe, d'una banda, i evitar la pèrdua o la dissolució de l'aportació catequètica, de l'altra, es fa necessari d'establir una distinció clara¹ entre educació de la fe i catequesi, tot re-

1. No es tracta d'una distinció *adequada*: l'educació de la fe inclou la catequesi i al mateix temps l'excedeix; la catequesi és en funció de

servant el nom de catequesi a la funció que exerceix la institució catequètica i intentat de concretar la seva especificitat. No es tracta d'una mera qüestió de paraules: es tracta de precisar la comesa de la institució catequètica per a poder situar-la degudament en el conjunt de la pastoral de l'Església.

El camp de l'educació de la fe és més vast que el de la catequesi

Efectivament, el camp de l'educació de la fe és més vast que el de la catequesi. Tan vast com el de l'acció pastoral de l'Església. Educar en la fe equival a educar en la vida cristiana. Avui més que mai, a causa de la crisi i el desbordament de les institucions educatives, l'educació de la fe només pot ser obra de tota la comunitat eclesial al llarg i ample de la vida. L'Església comunica i educa la fe no solament per la seva predicació i les seves sessions de catequesi, sinó per tot el seu ser i el seu viure: les seves celebracions, la seva mateixa configuració, i, primer que res, la vida i el testimoni dels seus membres. Tal com escriu Piveteau, la gran pregunta és: ¿com ha de ser, l'Església, perquè, a través de la seva pròpia vida, sigui una comunitat constantment educadora dels seus membres? Per aquesta mateixa raó, la deserció dels joves, que tots lamentem, no ha d'imputar-se forçosament a la mala qualitat o a la ineficàcia de la catequesi, sinó que ha de constituir una interpellació per a tota l'Església. Pretendre carregar sobre la catequesi tot el pes de l'educació de la fe fomentaria d'una banda la inhibició dels altres elements de la comunitat i, d'altra banda, arrossegaria una sobrecàrrega de la institució catequètica i un afeixugament dels catequistes.

L'aportació específica de la institució catequètica

En aquesta empresa de l'educació de la fe, que és pròpia de tota la comunitat eclesial, a la institució catequètica li correspon-

l'educació de la fe, és educació de la fe; però no tota educació de la fe és catequesi.

Tampoc no és una distinció *estricta*. A la vida no es donen les coses químicament pures. Pot ser que la institució catequètica vagi més enllà del que és específicament catequètic, mentre no obliidi el que li és propi. I por ser també que altres institucions s'ocupin a voltes del que és específicament catequètic; però difícilment podran fer-ho de manera adequada.

dria una aportació específica, que, si ella no feia, difícilment ningú més no podria fer. De quina aportació es tracta? La fe cristiana és una fe eclesial, comunitària. Suposa, doncs, una iniciació a aquelles mediacions a través de les quals l'Església expressa la seva fe. Doncs bé, la funció de la catequesi seria precisament de dur a terme, de forma més *global i ordenada*, aquesta iniciació a les diverses expressions de la fe de l'Església, de manera que el creient sigui capaç d'establir aquesta relació viva, original, entre la seva experiència de fe personal i la fe de l'Església.²

Les dues dimensions de la catequesi

No es pot negar que, entesa d'aquesta manera, la catequesi posseeix una veritable dimensió doctrinal: el coneixement i la comprensió del conjunt de textos bíblics, fórmules, ritus i comportaments a través dels quals la comunitat cristiana ha expressat i expressa la seva fe.

Però té també una dimensió existencial: es tracta d'iniciar en unes veritats salvífiques, destinades a il·luminar i vivificar l'existència creient i que, com a tals, només poden ser degudament compreses en la seva significació existencial. La catequesi ha d'ensenyar els creients i ha d'ajudar-los a posar en relació la seva vida amb el missatge cristià, per tal que, en tot moment, puguin veure-la i viure-la tal com Jesucrist la vegé i la visqué. Aquest diàleg entre vida i Evangeli, no hi ha dubte, és tasca de tota la vida, tasca sempre nova. Però correspon de manera particular a la catequesi d'equipar-hi i preparar-hi.³

Conseqüències pastorals d'aquest plantejament

La distinció entre educació de la fe i catequesi, tal com acabem d'exposar-la, exigiria un reajustament de l'acció pastoral i, més en particular, de l'acció catequètica.

2. Aquesta manera d'entendre la funció específica de la catequesi està plenament d'acord amb els ensenyaments de l'exhortació apostòlica «Catechesi tradendae», quan, recollint les paraules de Pau VI, diu que «l'aprofundiment ordenat del misteri cristià és allò que distingeix la catequesi de les altres formes de presentació de la Paraula de Déu» (n. 21).

3. Aquestes dues dimensions de la catequesi, la doctrinal i l'existencial, les exposa l'exhortació apostòlica «Catechesi tradendae» als números 20 i 22.

1. En l'empresa global de l'educació de la fe, el centre de gravetat hauria de recaure sobre la comunitat cristiana.

2. La institució catequètica hauria de limitar-se, en principi, a la seva funció específica. La catequesi podria perdre en quantitat per a guanyar en qualitat. Perquè no creiem pas que sigui vàlid el principi de com més catequesi millor; el que caldria fóra estudiar la manera més adequada i els moments més propicis per a realitzar la seva funció. Això demanaria la confecció de tot un projecte de catequesi segons les edats i les situacions de la vida. D'altra banda, aquesta reducció quantitativa de la catequesi suposaria un alleujament per a alguns centres sobrecarregats i per a alguns catequistes que comencen a experimentar un cert cansament. Ens cal reconèixer que en alguns casos s'havia donat una veritable inflació de la catequesi infantil que arribava a acaparar totes les energies pastorals de la parròquia.

3. En contrapartida —i fóra beneficiós en grau summe— quedaria en gran manera potenciada la responsabilitat i la iniciativa de tota la comunitat per a dur a terme una empresa tan difícil de programar com ho és l'educació de la fe per uns camins més variats, més simples i naturals (o informals), més en consonància amb el ritme i les necessitats de la vida, més entrelligats amb la vida mateixa. Aquí caldria aguditzar la imaginació i sobretot avaluar (posar-hi valor) l'autenticitat de la nostra vida i el nostre testimoni.

4. De la distinció exposada es dedueix que, per bé que tot cristià, en tant que membre de la comunitat eclesial, sigui cridat a ser d'alguna manera educador de la fe dels altres, no és tanmateix cridat a ser catequista. Adhuc la mateixa missió dels pares se situaria més aviat en la línia de l'educació de la fe que no pas de la catequesi pròpiament dita. En aquesta orientació, els catequistes podrien ser menys nombrosos però haurien d'estar més preparats.

5. La nova orientació, més àgil i menys unilateral, contribuiria també, segurament, a solucionar el problema de la ruptura que es produeix així que s'acaba la possibilitat d'una catequesi regular i sistemàtica.

EL SUPORT RELIGIÓS

DE FESTES POPULARS

SALVADOR BARDULET

Dues constatacions

Quan em poso a escriure això és dijous llarder. Tothom, qui més qui menys, se n'ha recordat i l'ha celebrat. Tot i que costa, de trobar-lo al calendari. Ja poden anar fent calendaris escolars i laborals!: els estudiants fan festa, si més no amb l'excusa d'una «excursió educativa»; a les fàbriques, amb permís de l'encarregat o sense, a hora o a deshora, es troben quinze minutets per a despatxar el pam per cap (aquest és el tracte) de botifarra. Aquesta nit, al grup de catequesi d'adults, hi ha dijous gras: ja estem avisats des de la setmana passada. Primera constatació: Hi ha unes festes que semblaven condemnades a l'esllanguiment i que, hom no sap ben bé per què, fan tota una revifalla.

Davant la primera surada de la qüestió sacramentalitzadora, va semblar que solucionar l'afer de les primeres comunions i situar-lo al seu lloc fóra joc de poques taules. Més d'un rector encoiratjava tots aquells que es movien, i que encara es mouen, amb una única finalitat de festa social-profana a inventar-se també un suport profà o a apuntar-se a algun altre ja inventat, com és ara la «puesta de largo» (per sort, això s'ha de dir en castellà). Però, no; no és tan fàcil. Ítem. Copio d'una anotació: «L'Església actual, amb la seva tendència a laïcitzar les celebracions religioses, ha fet que el Corpus, com altres diades festivo-religioses, quedi reduït a un migrat ritus intern (...) Desapareguda la processó —motiu de “festa al carrer”—, la festivitat secular, antiquíssima, ha desaparegut (...) L'Església que (darrerament sense gaire consciència) ha estat fins fa molt poc temps la dipositària dels antiquíssims i seculars ritus naturals mediterranis, actualment ha renunciat a aquesta “responsabilitat temporal” que havia adquirit a través dels segles, a voltes àdhuc per força. La qüestió és, ara, que cap altra “institució” no vol recollir l'herència abandonada per l'Església, i mentrestant la “Festa” llanguix pels carrers, d'una mà a l'altra, d'associació de veïns a secció local de partit amb més o menys imaginació i bona voluntat, sense que ningú vulgui fer-se responsable de la tradició.» (Aureli Capmany, «Calendari de llegendes,

costums i festes tradicionals catalanes», edició coordinada, anotada i dirigida per Benvingut Moya, ed. Laia 1978, pàg. 22.) Deixem a part, ara, que sobre el contingut d'aquesta nota hi hauria molt a discutir i a matisar. Segona constatació: El poble (sempre em fa respecte emprar aquest mot) necessita trobar-se emparat en un suport religiós per moure's i desenvolupar-se en els fets i les festes importants de la seva vida, a nivell individual i a nivell col·lectiu. Dic religiós: una vaga connexió amb el desconegut, amb el misteri, amb allò que ultrapassa la banalització i les trifolgues humanes.

Tres opcions i un desideràtum

Per aquí es deu moure tota la complexa qüestió de la religiositat popular que ara tenim sobre la taula. Se'n parla i se n'escriu. Se'n deu haver de parlar i d'escriure encara més per trobar-hi el desllorigador. Perquè a la complexitat inherent s'afegeixen uns mecanismes d'autodefensa o d'acusació que es posen automàticament en marxa a l'hora de la discussió. Primera opció: les qüestions que afecten la religiositat popular no poden ser despatxades amb lleugeresa.

A les nostres parròquies resten encara, escampats al llarg de l'any, uns esdeveniments amb arrels i adhesió populars i que reclamen un suport religiós. Quedem-nos amb els *Tonis*. L'antic gremi de ramaders i de cansaladers que s'aplegava sota el patronatge de sant Antoni Abat. «Redimonis, els Tonis», titulava la crònica el director del periòdic local. Un tarannà característic, que m'ha vagat d'observar en els diferents llocs on he estat. Tossuts, tenaços, xirois, picarescos i destapats, fins i tot quan la censura ho tapava tot, i amb capacitat i enginy per endinsar el poble, a ple hivern, en una exultant festa major. I cara a assegurar el suport religiós, no en parlem: «Mossèn, ens beneirà els animals, eh? No ens faci aquesta, ara!...» «I tant; si queda alguna benedicció, aquesta serà per als Tonis...» Segona opció: Ha de quedar clar, teòricament i pràctica, que la tasca primordial de la comunitat cristiana és tota una altra que donar suport religiós a la festa dels Tonis o a la que sigui. Encara que té respecte i humor suficients per donar gràcies a Déu públicament, des de la plaça, pel do dels cavalls i de les eugues.

Les benediccions —en argot litúrgic els sacramentals, que a mi m'agrada més de dir-ne els petits sagraments—, poden tenir vigència en aquestes circumstàncies. Amb mesura, purificant-les (que ja costarà!) de tota reminiscència supersticiosa i tallant-les en sec quan són simplement la peça de luxe de qualsevol inauguració

important; quan són, només, l'aperitiu de l'aperitiu. Tercera opció: els sagraments només són per als iniciats. Són expressions de la fe d'una comunitat i han de ser celebrats en i per a la comunitat cristiana. Els petits sagraments, degudament purificats, poden ser païts pels no iniciats. Són també expressions de fe de la comunitat, però són celebrats fora del seu marc estricte perquè poden connectar amb la sensibilitat simplement religiosa del públic present.

Desig primer i únic, i a títol conclusiu: tant de bo trobéssim com anar inventant i introduint petits sagraments cara a tants no iniciats, ni amb ganes d'iniciar-se, que volen, tant si com no, els sagraments.

Un exemple de benedicció

Finalment, a títol il·lustratiu, aquest és el text de benedicció emprat en la festivitat de sant Antoni:

Lectura: «Déu digué: Que la terra produeixi éssers vivents segons la seva mena: bestiar, rèptils i animals feréstecs segons la seva mena. I així fou. Déu va fer els animals feréstecs de la terra segons la seva mena, el bestiar segons la seva mena. Déu veié que tot això era bo. Aleshores Déu digué: Fem l'home a imatge nostra, segons semblança nostra, i que senyoregi sobre els peixos del mar, sobre els ocells del cel, sobre el bestiar, sobre tots els animals feréstecs, i sobre tots els rèptils que s'arrosseguen per la terra. Déu creà l'home a imatge seva, a imatge de Déu el creà: els creà home i dona.» (Gn 1, 24-27.)

Salm: «Déu meu, que en sou de gran. Des del vostre palau regueu les muntanyes, sacieu la terra de pluges del cel; fa néixer l'herba per al bestiar que treballa al servei de l'home. I ell treu el pa de la terra, i el vi que li alegra el cor, l'oli que li ungeix el front i el pa que li renova les forces. Que en són de variades, Senyor, les vostres obres, i totes les heu fetes amb saviesa. La terra és plena de les vostres criatures. Cantaré al Senyor tota la vida, cantaré al meu Déu mentre sóc al món.» (Ps 104, fragments.)

Pregària: «Preguem: Déu i Pare nostre; cada dia en la nostra vida trobem senyals de la vostra bondat. Avui, amb motiu de la festa de sant Antoni abat, tenim ocasió d'acceptar com a do vostre els animals dels quals ens servim en el nostre treball. Us beneïm per aquest do, us els agraïm, a fi que, estant ells al nostre servei, puguem portar tots nosaltres una vida d'acord amb el vostre voler. Us ho demanem per Crist, Senyor nostre. Amén.»

SOBRE LA NOVA ORDENACIÓ DE L'ECONOMIA DIOCESANA

JOAN CARRERA PLANAS

Podria semblar, a primera vista, que resulta impropï d'aquesta sessió dedicada al llançament, a la nostra Zona pastoral, de l'Assemblea diocesana, parlar del tema de l'economia¹. Però cal remarcar un aspecte important: la nova ordenació de l'economia diocesana és l'acompliment de les conclusions aprovades a l'Assemblea de preveres. Hi són particularment implicades les següents: 98-100, 102, 105, 107-110, 113-115... Res més estimulante, en el moment de començar l'Assemblea diocesana, que adonar-se de l'eficàcia obtinguda per la de preveres, de la qual va sortir, precisament, la iniciativa de celebrar la que ara anem a emprendre. Això i l'interès que té en si mateixa la nova ordenació justifica que en parlem aquest vespre.

Dos principis clars

La nova orientació de l'economia de la diòcesi es fonamenta en dos principis clars: la contribució proporcional de les comunitats locals a un fons comú diocesà, i la redistribució equitativa d'aquest fons.

Això té unes conseqüències. Des del punt de vista d'*organització de l'economia* significa el pas d'unes economies parroquials comunicades a una economia centrada en la diòcesi. Per tant, el pas d'una manera *individualista* de plantejar la qüestió a una manera *solidària*. Des del punt de vista de la *comunitat*, significa el pas d'una economia *oculta* a una economia *transparent*, i d'una economia *portada exclusivament pels preveres*, responsables de les parròquies, a una economia *controlada per la comunitat*, a través dels consells d'economia i la publicació de dades. Des del punt de vista del *treballador eclesial* —ara preveres i diaques,

1. Comunicació presentada al Consell pastoral de la Zona Sud de Barcelona, el 24 de gener de 1980.

més endavant altres possibles ministeris amb dedicació notable de temps— significa el pas d'una situació comparable a la de l'exercici lliure de la professió, a una situació comparable amb la del funcionari assalariat. (El diccionari defineix així el funcionari: el que exerceix una funció pública).

Comparances

Continuant el paral·lisme amb l'activitat civil, observem que aquell lliure exercici de la professió presentava entre nosaltres dues formes diferents. L'una ens recorda la figura del petit empresari: emprenedor i individualista —moltes parròquies de nova creació han nascut d'aquest estil— però fàcilment inclinada a donar una imatge petit-burguesa del clergat i exposada, d'una banda, als abusos i, de l'altra, al desempar. L'altra forma ens recorda una actitud d'aristòcrata desdenyós i potser arruïnat. Em refereixo a aquell despreniment —sovint d'una gran força testimonial— que ha degenerat, a vegades, en un menyspreu de la gent: ningú no pot exigir, ningú no pot controlar perquè treballa de franc... També el despreniment pot ser dominant.

Entre aquests dos extrems, la figura del «funcionari» que objectiva la seva tasca, amb responsabilitat professional, i se sap servidor de la gent, de la qual depèn i a la qual ha de donar comptes, em sembla molt sana. (A condició, naturalment, que no oblidem que som en el terreny de les comparacions, sempre inexactes, i que vencem un cert rebuig emocional del concepte de «funcionari», propi d'un país sense institucions pròpies). La forma avui majoritària de pobresa no és mendicant ni bohèmia sinó assalariada.

Una certa normalització

La situació econòmica dels capellans sempre ha estat un tema una mica tabú: no se sabia què guanyaven... se saltava de la sublimitat a la barroeria. Això ha comportat alguns elements de frustració: la sana aspiració a guanyar-se la vida amb el propi treball ha restat condicionada per un clima de suspicàcia sempre latent sobre les nostres fonts d'ingressos. L'origen estatal de la paga ha estat un element desmoralitzador. S'ha parlat d'aquest tema només des de l'angle de la pobresa i no des del punt de vista

dels drets humans. Com si la nostra obligació de seguir l'Evangeli excusés l'Església de ser justa amb els seus treballadors.

Tot això entra en un camí de normalització: es publica l'import de la nòmina, del punt, de les hores autoritzades de dedicació a altres activitats, etc. Comença a dibuixar-se la figura del «treballador eclesial», assimilable al permanent d'altres institucions cíviques sense tabús.

Els perills

N'hi ha, indubtablement. Aquesta organització econòmica comporta un enfortiment de la dimensió estructural de l'Església. No podem pas negar que la divina independència de què hem gaudit venia, en part, d'allò que «qui no paga no mana». ¿Esdevindrem un cos uniforme, dòcil, resignat, sense força creativa? No ho crec. Convé, això sí, adonar-se dels perills i, si arribava el cas, establir mesures correctores. Cal no oblidar, però, que no venim d'un sistema més exemplar sinó del desori. I el desori no crea res. És a partir d'ara, quan tenim «una» organització, que podrem pensar a fer-ne una altra de més bona.

Assumir aspectes contradictoris

La peculiaritat del nostre ministeri comporta un seguit de paradoxes que ens cal assumir amb lucidesa:

— és bo que depenguem dels fidels —l'obediència a Jesús a través de la comunitat— i cal que en siguem independents. Paguen ells, mana l'Esperit;

— hem de ser bons professionals de la pastoral (contra la improvisació, la manca d'estudi, la subjectivització del ministeri, etc.) i hem d'estar dins un corrent profètic que ens porta més enllà;

— hem de servir la comunitat però hem de connectar amb tot un poble que cal evangelitzar, al qual, a vegades, la comunitat està tancada;

— tenim dret a una normalitat humana i, per tant, també laboral, i hem de conviure i compartir les coses amb els sectors marginats.

Cal, encara, fer esment dels capellans obrers. De cap manera la nova ordenació econòmica ha d'entrar en conflicte amb aquesta forma de ministeri. Raons missioneres i també formes diferents

d'entendre el presbiterat l'abonen. Tanmateix, és evident que la comunitat necessita també permanents. És discutible el nombre. Però és segur que han de comptar amb un suport econòmic: és el que estableix aquesta ordenació. Si l'existència de capellans obrers és complementada amb la de laics dedicats a ple temps a l'Església, s'anirà dibuixant una figura de «treballador eclesial» més clara.

Continuar avançant

Ens queden encara moltes fites per assolir: una organització interdiocesana, el laberint de les congregacions religioses, etc. Però és molt haver començat. I es tracta d'un avenç no pas en un àmbit marginal sinó en un nus vital de qüestions.

TESTIMONIS

CATALANS PEL MÓN

Ara que es parla de «catalans universals», hem pensat que fóra bona ocasió per a posar en relleu l'existència d'un sector de catalans escampats arreu, pels llocs més variats. En efecte, ¿quants cristians hi ha escampats pel món, precisament en tant que cristians?

QUADERNS ha volgut obrir, avui, les seves planes a dos d'aquests catalans: mossèn Josep Breu, que havia estat responsable de la parròquia de Sant Ramon Nonat, de Coll-blanc, i el P. Jordi Gispert Saüch, jesuïta. L'un es troba a Medellín, fent-hi un «any sabàtic», juntament amb altres companys de diversos indrets. L'altre és a l'Índia, on els jesuïtes catalans fa anys que hi asseguren una presència considerable. D'ells són les cartes que publiquem adreçades als seus amics d'aquí. Amb ressons exòtics i, tanmateix, ben propers. Donant-los acolliment en aquestes planes, QUADERNS vol expressar el seu testimoni d'agraïment a tots aquells cristians, sortits de les nostres comunitats, que en nom de la fe en el Crist que ens agermana, han arrelat cordialment en altres esglésies i les han servides fraternalment. I qui no recordaria avui, entre aquests, el jesuïta Lluís Espinal, fill de Sant Fruitós de Bages, que acaba de ser assassinat a Bolívia?

DES DE COLÒMBIA

JOSEP BREU

Estimats amics,

Us escric des del barri popular n. 1 de la ciutat de Medellín (Colòmbia). Va ser el primer barri *de invasión* d'un *campesinado* que buscava feina i protecció a la ciutat, on va formar un autèntic *cinturón de miseria*. És el mateix que van viure a França fa cent anys i que nosaltres hem viscut a l'Hospitalet de Llobregat i a tantes barriades i suburbis de l'àrea metropolitana de Barcelona. Aquí a Medellín s'ha passat, en 30 anys, de 130.000 habitants a 1.500.000.

Medellín, capital d'Antiòquia

La ciutat de Medellín és la capital del *departamento* d'Antiòquia, la zona més industrialitzada del país, sobretot tèxtil, amb aspiracions autonòmiques federatives...: una espècie de Catalunya. De molta pràctica religiosa sacramental. La gent és d'una cordialitat i afabilitat de tracte que supera encara la simpatia dels andalusos. Al matí el primer que es pregunta és: *¿Qué tal amaneció?* I al trobar-se la gent al carrer no es saluda per dir-se *adeu*, sinó: *¿Qué tal, qué hay, cómo le va, qué hubo, cómo le fue?* El tracte familiar no és el tu, sinó el vos (que a Catalunya també usàvem antigament per dirigir-nos als pares i a persones grans). Ah! i en comptes de dir *caram*, o ..., diuen *Ea*, *Ave María*, *pues!*

La caseta on vivim és com una altra qualsevol del barri. Però de dins està emblanquinada i és més gran. Va ser arreglada pels cristians de la *Divina Providencia* (que aquest és el nom de la parròquia del barri). Venen a visitar-nos i ens diuen: *está linda, ¿no es cierto?* És el seu orgull: *es para los padres que van a estar acá con nosotros*. I se'n van contents de veure'ns contents. D'altres vegades ens conviden a dinar el diumenge (aquí *almuerzo*). O bé ens porten coses: *arepa* que, és el pa que mengen aquí, fet a casa amb farina de blat de moro (el pa de blat és un luxe: només hi ha panets de viena), *tamales* que és una *empanada con carne y papas* cuita, embolicada amb una fulla de l'arbre del plàtan, etc.

La casa té dos dormitoris. Jo dormo (i ronco...) a la part baixa d'una llitera. La finestra no té vidres, no cal, no fa fred, n'hi ha prou amb una cortineta perquè no hi entri la pluja. Pel celobert, quan plou fort, entra l'aigua al menjador (no hi ha porta ni finestra); però tampoc no és cap problema: enretirem una mica la taula i esperem que pari de ploure. Hi ha famílies a qui s'ensorra la casa; aquesta setmana 50 famílies del barri veí han hagut d'ésser traslladades perquè la muntanya cedeix (i hi ha el precedent que allí mateix, fa 4 anys, van morir 200 persones).

La situació de Medellín em recorda algunes raconades de la Vall d'Aran del Pirineu. Al fons de la vall, el centre urbà i per les dues vessants inclinades de la muntanya la invasió dels barris i suburbis. Els més recents són *ranchitos* de fusta i cartó. I els més antics, com els nostres (de 10 a 20 anys), són construïts ja en obra: rajola vista per dins i per fora i per sostre una *planxa* o llosa de ciment armat. A mi em recorda molt la muntanya de Montjuïc quan estava plena de barraquetes. Però aquí les dimensions són unes altres: 30 quilòmetres de llargada per 10 d'amplada de la vall. I el centre pròpiament urbà cauria com entre les places de Catalunya i d'Espanya. A part de la zona residencial de Pedralbes, que aquí és *El Poblado*. A tot això, cal afegir-hi la decoració: la vegetació dels plataners i d'altres plantes tropicals de la *sabana* o *altiplanicie colombiana*. Precisament, gràcies a l'alçada en què ens trobem, 1.500 metres, tot i ser a l'hivern tenim una temperatura mitja (amb poca diferència a la nit) de 22 graus. I a l'estiu —per Nadal— l'únic que canviarà és que deixarà de ploure, com està fent ara cada dia, sobretot a la tarda. Però ja s'hi està acostumat, la gent segueix fent vida normal: espera que passi el ruixat o simplement es mulla... i demà tornem-hi. Això sí, les reliscades pel fang d'aquestes muntanyes són sensacionals i tinguem en compte que només uns pocs carrers centrals dels barris són asfaltats. Per cert, cal reconèixer la utilitat de l'organització urbana: *las carreras* travessen tota la llargada de la vall i *las calles* són els carrers verticals. La coordenada, amb el número d'una i altra, situa cada adreça amb precisió científica.

El nostre barri popular

El nostre Barri Popular és més que un simple «barri dormitori». Té una història heroica comuna, ben gravada, que va unir molt tothom *cuando la invasión...* (però això ho deixarem per a un altre dia). Tampoc no és barri de gent de pas, malgrat la si-

tuació totalment deficitària dels serveis bàsics de sanitat, cultura, transport i esbarjo. Així, per exemple, la majoria de famílies tenen infants que no han trobat plaça a l'escola primària, i això que no comença fins als 8 anys. Al barri hi ha un ambulatori, *Centro de Salud* (que es va aconseguir amb molt d'esforç): a les 5 del matí ja hi ha cua per a les visites que es fan de 8 a 9, però si hi ha massa gent només s'atenen els infants i els casos urgents.

Es fa difícil d'exposar tot allò que més pot ajudar a comprendre la situació de lluny estant. Em sembla que es pot resumir dient que és la situació d'un proletariat que just arriba a subsistir cada dia. Només un cinquanta per cent dels habitants actius del barri tenen treball estable. La resta és *desempleo, chapuzas*, venda pels carrers de plàtans, *guayabos* o altres fruites. En realitat un atur encobert. Aquesta situació em recorda la cançó: *Qué triste se oye la lluvia en los techos de cartón... Qué alegres viven los perros en casa del explorador... Qué lejos pasa la esperanza en las casas de cartón...!* I també el Llibre de l'Èxode: Llavors Déu digué: He vist l'angoixa del meu poble (...) i he sentit el seu clam per culpa dels seus capatassos. Em faig càrrec dels seus dolors. Baixaré, doncs, per alliberar-lo... (3, 7-8).

L'equip de capellans

Cinc capellans entre 30 i 50 anys, des de 4 a 20 anys d'ordenació. Un equatorià, un que també és a l'Equador des de fa 13 anys, però que va néixer a Àvila, un de Burgos, un de Gran Canària i un de Catalunya. Com podeu veure el pluralisme està assegurat: és com si diguéssim una experiència ecumènica en terres d'Amèrica Llatina. Les bases comunes sobre què volem treballar durant aquest any, les portem de l'associació de capellans diocesans del «Prado», de què formem part la majoria de nosaltres, inclòs Federico, el rector de la parròquia on estem radicats. Ell és el responsable del grup. Alguns ja el coneixeu per haver estudiat a Roma i Lovaina i perquè fa dos anys que va passar per Espanya i ens va donar —a Valladolid— els exercicis anuals a uns 40 capellans. El projecte és compaginar i equilibrar la vida comunitària del grup amb el treball personal, la pregària i l'estudi amb l'acció pastoral.

Ens llevem a les sis del matí (és l'hora normal per a la gent del barri). Abans d'esmorzar (*desayuno*), a les vuit tenim una estona de pregària comunitària i després cadascú va a la seva feina. Un dels companys treballa tots els matins en una cooperativa

de fusteria. Els altres estudiem, personalment o en grup, i fem la traducció del llibre «Le Véritable Disciple de Notre Seigneur Jésus Christ», d'Antoine Chevrier (capellà diocesà que a l'inici de la classe obrera a França va viure en un suburbi de Lyon, va treballar per l'evangelització d'aquest món nou del proletariat, i va fundar el Prado). Estem organitzats en cinc tasques rotatòries: un va a comprar (*mercar* en diuen aquí), un fa el dinar (*almuerzo*), a dos quarts d'una, un es cuida de la neteja i d'estar atent a la porta, un de fregar els plats i un altre de preparar el sopar (*comida*, a les set de la tarda) i l'esmorzar. A la tarda, en equip, el dilluns tenim «estudi d'Evangeli», el dimecres «revisió de vida», i el divendres (tot el dia) reunió de reflexió-estudi o recés, amb en Federico. I Eucaristia. Les altres hores són destinades a la iniciativa personal i als contactes pastorals del barri i dels grups en els quals participem. Joestic en un grup de JOC i en un d'ACO acabat d'iniciar.

De moment tot és nou, estem coneixent les persones i aprenent... entre altres coses, la cuina *colombiana-antioqueña*: a base de *sancocho* (un estofat amb *yuca*, *ñapas*, *banano*, etc.), *frijoles con chicharrones* (una de seques...), *mondongo*. (Per a qui interesi: al final de curs, un dels companys editarà un llibre de cuina amb les notes que va prenent. Us pot servir, sobretot si teniu bons estómacs. Nosaltres, per ara, no ens podem queixar.)

Arribada a Colòmbia, Record i actualitat de Sant Pere Claver

El dia 6 de setembre, a la nit, en vol directe d'onze hores, els tres companys d'Espanya aterrarem a Barranquilla. Deixeu-me recordar-vos que Barranquilla és a prop del port de Cartagena d'Índies on sant Pere Claver, apòstol dels esclaus negres, coneguts aquí per *morenos*, va viure més de 40 anys. Precisament la seva festa és el dia 9 de setembre i aquest any es compleix el quart centenari del seu naixement a Verdú (Lleida). En el mateix avió viatjava amb nosaltres el P. Lamet, jesuïta, que està escrivint una moderna biografia sobre aquest sant.

A la meua manera de veure, el testimoni de sant Pere Claver té avui plena actualitat a l'Església d'Amèrica Llatina. Ell s'anomenà i visqué coherentment com «esclau dels esclaus». Batejà més de 300.000 *morenos*. I, en concedir-los la dignitat de fills de Déu, reivindicava davant els salvatges colonitzadors, que es deien cristians, la defensa dels drets humans de cada esclau. Avui els Estats

Units, *gringos*, i la Trilateral proclamen —com a pantalla política— la defensa dels Drets Humans, però a través dels dictadors militars continuen dominant el continent llatinoamericà amb una política amb què, des de fa anys i cada vegada més, els rics es fan més rics i els pobres més pobres. Oficialment i teòrica tots els bisbes han proclamat a Medellín i a Puebla que l'evangelització del continent passa per la defensa del pobre, però, com defensar «el pobre concret», a fi que no es quedi tot en paraules? I quina és la política exterior d'Espanya respecte al Tercer Món? Com fer front a les nostres contradiccions personals respecte a aquest tema, sense caure en allò de la palla i la biga? I tanquem el parèntesi a propòsit de sant Pere Claver.

Les primeres setmanes

Primer vam participar a la I Setmana de Pastoral Obrera de Colòmbia, amb representants de Xile, Perú, Equador, Veneçuela, Panamà i... Espanya. Es va seguir la dinàmica de la revisió de vida. *Veure* el Món Obrer, la seva relació amb l'Església i les causes de l'actual situació a Colòmbia i Amèrica Llatina. *Judicar* des de les anàlisis del Moviment Obrer, a la llum de l'Evangeli i dels documents de Medellín i Puebla. I *Actuar*: camins per a respondre als desafiaments del Món Obrer de Colòmbia, des de la nostra pròpia missió, primera i comuna d'Església: anunciar la Bona Nova. Amb aquests objectius organitzar uns equips de pastoral obrera, nacionals i zonals, i promoure comunitats cristianes populars, ACO i JOC.

Cal reconèixer que, tant pels continguts com pels testimonis i la relació personal, aquesta setmana ens ha estat una ocasió excepcional per a ubicar-nos en el nou context socio-político-econòmic-eclesial. Les setmanes següents (excepte els caps de setmana que anàvem al barri) vàrem estar en una «masia» als afores de Medellín prop del poble de San Antonio de Prado —mira quina coincidència! Estàvem a ple camp, immersos en la varietat exuberant de la flora tropical: flors (lilàs, hortènsies, gessamins, etc.), arbres gegants de moltes classes, plantacions de pinya americana, cafetars, etc., ocells de moltes menes (des del colibrí a l'aligot). I mosquits, petits com el pugué, però amb unes fiblades! Durant aquest mes vam conviure, a més de nosaltres cinc i en Federico, altres companys colombians, en Roger (de l'equip internacional del Prado) i un teòleg de la Universitat Bolívariana de Medellín. El mètode de treball va compaginar el que en podríem dir l'ende-

gament o inici de rodatge d'un grup de persones que han de conviure durant un any i des d'un estil de vida que vol inspirar-se en l'Evangeli, i l'estudi d'uns temes teòrico-pràctics, amb una pedagogia activa i a base d'uns materials que treballàvem prèviament.

Bé, amics. Tindria encara moltes coses per explicar. Em comprometo a continuar un altre dia compartint amb vosaltres aquesta experiència. Tant de bo poguéssiu compartir alguna cosa sobre la manera com els pobres ens evangelitzen! Mentrestant, i sempre, units en l'amistat que no té distàncies. Molt cordialment vostre.

APROXIMACIÓ A

L'ESPIRITUALITAT HINDUISTA

JORDI GISPert SAÜCH

A finals del setembre de 1979 vaig tenir l'oportunitat de poder viure de molt a prop la força de l'espiritualitat hinduista. Per espai d'una setmana vaig ser hoste d'un dels «ashrams» més importants del Rishikesh.

Presa de contacte

El Rishikesh és un centre monàstic de gran anomenada i centre de peregrinacions, a pocs quilòmetres de Haridwar. Està situat on el Ganges surt de les muntanyes himalaienques per estendre's per la gran plana del nord de l'Índia, tot fecundant els camps d'arròs i de blat. Rishikesh és un lloc sagrat i de purificació. El paisatge i l'atmosfera que s'hi respira conviden a la pau i a la meditació. Crec que és difícil estar-s'hi unes hores i no posar-se a pregar.

Durant vuit dies vaig viure, doncs, a l'ashram Shivananda, un dels més recents i de més anomenada. En aquest monestir normalment hi viuen un centenar de monjos, profundament arrelats en la tradició monàstica de la cultura Shivaïta. Tres són les categories de persones que hi vaig poder observar: monjos permanents, que ja han abandonat definitivament el món, joves estudiants i gent de pas que fan «exercicis espirituals». El monestir és un conjunt de petites edificacions que s'enfilen per una muntanyeta rodejada de boscos. El monestir s'ocupa també d'algunes obres socials com és ara un campament de leprosos. Una primera impressió, que després aniria confirmant, és que en aquest lloc es viuen autèntics valors religiosos i evangèlics.

El perquè de la meua presència en aquest lloc d'espiritualitat hindú seria una mica llarg d'explicar tot i que es redueix al fet de substituir al P. De Smet que havia de venir a donar un cicle de conferències sobre cristianisme en un dels cursos organitzats per l'ashram sobre religions comparades.

En arribar al monestir, després d'una jornada de viatge, vaig ser instal·lat en la nova hostatgeria acabada d'estrenar. Les obres

van ser fetes amb l'ajuda econòmica d'uns indis residents a Hong-Kong i Singapur a fi de tenir-hi un lloc adient quan vénen l'estiu a fer unes setmanes de «pràctiques espirituals». La primera tarda, vaig dedicar-la a captar l'atmosfera i a conèixer la gent. Des del primer moment vaig poder constatar que la memòria de Swami Shivananda, fundador del monestir, omplia tots els racons. Aquest home (1887-1961) havia estat un metge nascut a l'Índia que va passar bona part de la seva vida exercint la medicina a Malàsia fins que es va retirar al Rishikesh en recerca de «la millor part». Per tot arreu dels edificis, i principalment a la columna que s'aixeca al centre del jardí, es poden llegir els seus manaments i consells, molt representatius de la tradició hinduista: «aixeca't cada dia a les quatre del matí ja que és el millor temps per fer meditació», «fes yoga», «menja pur (ni carn, ni peix, ni ous...)», etc. Val a dir, també, que a l'entrada del recinte uns respectables cartells anuncien al visitant que en aquell lloc està prohibit prendre begudes alcohòliques, fumar, prendre hashish, i li notifiquen altres detalls com la conveniència de portar el rosari penjat al coll, de fer dues hores de meditació, etc.

La vida al monestir

Un dels actes més significatius que se celebra tots els dies al capvespre és l'«arati», el moment fort d'adoració de la divinitat que està present en el monestir: a les set de la tarda un repic de campanes convoca tothom als llocs de culte. Aquesta pregària és celebrada simultàniament en totes les capelles i centres de pregària de l'ashram. La celebració consisteix a oferir a la divinitat aigua, encens, flors i candeles enceses; totes aquestes coses es fan voleiar amb la mà dreta mentre que l'altra mà fa sonar ininterrompudament una campaneta. La cerimònia dura un quart, el so atractiu de les campanes arriba de totes les capelles i d'altres ashrams propers. En aquest lloc s'està realment ben lluny de la civilització dessacralitzada i fada de les grans ciutats.

Després de sopar, a les vuit del vespre, comença una nova reunió de pregària que dura unes dues hores i que està considerada com un dels moments més importants del dia. Aquesta reunió consta d'un seguit de lectures, exhortacions, càntics, etc. És un acte veritablement participat per tots els assistents. Ja que en aquells dies se celebrava «la novena» a la deessa Durga (la mare), totes les lectures i càntics van ser extrets de la tradició litúrgica d'aquest culte.

En els ashrams s'accepten, en principi, tots els cultes. Aquest eclecticisme permet entendre la quasi total fusió entre el que és humà i el que és diví. Les diferents versions de déus i deesses són altres tantes expressions humanes del misteri últim que és el que realment interessa. Aquesta riquesa expressiva de sentiments religiosos podria ser interpretada per alguns com a cosa alienant; cal reconèixer, però, que tot està amarat de valors d'una gran humanitat.

No tots els actes que se celebren al llarg del dia són obligatoris per a la comunitat; cadascú assisteix als que vol. La mateixa vida de comunitat entre els monjos és molt relativa ja que aquests es reuneixen tots plegats una sola vegada a la setmana. Cada monjo té el seu treball i els seus deïxebles. Un altre dels aspectes que cal remarcar en la vida dels ashrams és que aquests estan oberts als dos sexes. Hi ha unes cel·les reservades a les dones, les quals tenen també uns llocs especialment assignats al menjador i a les reunions de pregària. Per cert, quan en indi s'anomena les dones se'ls dona el títol de «mares».

Un altre element a tenir present en l'espiritualitat hindú és la recerca en totes les coses d'un esperit d'indiferència i de presència de la divinitat. La meditació intenta tranquil·litzar l'esperit a través de la tradició yoga i vedanta, és a dir, aconseguir la unitat i la pacificació interiors.

Dins els ashrams és constatable una extraordinària veneració dels monjos ancians: cal descalçar-se i asseure's als seus peus per rebre els seus ensenyaments. Ells representen la divinitat: heus aquí una nova manifestació de la fusió permanent entre allò que és diví i el què és humà.

Hinduisme i Cristianisme

Els meus contactes amb monjos i estudiants van ser força interessants; estaven molt preocupats per saber el que nosaltres fem i desitjaven poder establir un cert contacte permanent amb el nostre teòleg. La seva escola de formació espiritual, voldrien veure-la acceptada pel govern com a facultat universitària, projecte un xic ambiciós. En aquests moments experimenten una certa tensió entre aquesta voluntat universitària i el fet que no volen que l'escola de formació esdevingui únicament un centre d'instrucció. Recordo com un dels mestres es queixava que els alumnes cerquen més la informació que la transformació interior. Volen evitar l'intel·lectualisme i procurar que la formació sigui un mitjà

de creixement integral. De fet, ¿no és aquest el mateix problema que tenim en les nostres facultats de teologia?

Un altre punt habitual en totes les converses amb aquells monjos va ser el de les «conversions» i l'«actitud missionera». A part de les fonamentades crítiques a un cert proselitisme rastrear practicat per certes sectes cristianes, no poden entendre per què es vol fer canviar la gent de religió; estan d'acord que es prediqui Jesucrist i el seu ensenyament, però, ¿per què anar fins a fer canviar de religió, si Jesús mateix no va convertir ningú? És realment difícil poder entrar en una discussió serena d'aquestes coses, sobretot quan s'està condicionat per una càrrega emocional. Estic convençut que més val callar i sofrir en silenci i reparar així, en certa manera, les injustícies comeses, en ocasions, al llarg de la història missional. Aquests monjos són plenament optimistes sobre les possibilitats universals de l'hinduisme en constatar l'èxit que té en el mateix món occidental a través dels gurús i dels estrangers que passen pels ashrams. Val a dir, no obstant, que també aprecien la tradició cristiana i els seus valors; en una estampeta del Swami Shivananda hi ha impresa al darrera l'oració de St. Francesc: «feu me, Senyor, un instrument del vostre amor...»

La meua aportació a les sessions del «Vedanta-yoga academia» va ser entorn de la concepció de la Joia en l'Absolut, tal com es pot apreciar en els Upanishads. Vaig comparar, també, la fórmula clàssica de l'hinduisme Saccidananda (Déu com a existència, intel·ligència i joia) amb la fórmula trinitària cristiana (Déu Pare, Fill i Esperit Sant). Vaig fer notar les convergències i les diferències, tot explicant la novetat que per nosaltres occidentals significa la joia com a transcendental del Ser. Finalment vaig parlar d'alguns valors evangèlics com és ara, la fraternitat i la igualtat entre tots els homes, el tema del perdó com a manifestació de la vida divina, la predilecció divina pels pobres i el tema de la necessitat d'entrar en el món —com Déu ho fa— per tal de promoure un regne d'amor i de justícia.

Moltes coses em queden encara en la memòria d'aquests dies passats al Rishikesh. Per acabar apuntaré una de les inscripcions murals que vaig retenir-ne: «En la riquesa, santedat; en la generositat, modèstia; en la valentia, misericòrdia; en l'autoritat, humilitat»...

Adéu a tots.

4 VENTS

Barcelona: El debat d'acció catequètica (D.A.C.)

En aquests moments, quan els grups inscrits a l'Assemblea diocesana de Barcelona comencen el treball de reflexió i aprofundiment sobre cadascun dels vuit temes escollits, sembla bo no deixar en l'oblit tot el treball que al llarg de quatre anys han anat portant a terme al nostre bisbat molts grups de catequistes, i més quan aquest treball —conegut amb el nom de D.A.C.— es troba, en aquests moments també, en un dels seus temps clau.

La bona colla de grups de cate-

quistes que s'hi han anat incorporant es troba, ara, reflexionant, aprofundint, i mirant de dibuixar i traçar aquells camins i punts de referència que apareixen com a més vàlids de cara a l'acció catequètica en aquests moments d'Església. Es tracta, per tant, de procurar que l'Església, en la seva funció i presència catequètica, sigui cada vegada més aquell signe clar d'un Déu que no és estrany a la vida dels homes, sinó que hi és del tot encarnat i compromès. Una Església que senti ben seus

les esperances, els neguits, els problemes i les il·lusions dels homes d'avui.

Al llarg d'aquests quatre anys, el treball dut a terme no ha tingut sempre les mateixes característiques ni els mateixos objectius immediats. Per això, pensem que val la pena una vegada més —de fet s'ha anat informant els delegats de catequesi de cada zona pastoral, i els responsables de la pastoral més global en l'Església, de cada un dels passos que s'anava duent a terme així com dels resultats del pas anterior— fer memòria del procés que hem anat seguint per tal de copsar-ne millor la seva finalitat.

El llançament, amb motiu del Sínode dels bisbes de 1976

Recordem, doncs, com va ser la proximitat del darrer Sínode de bisbes a Roma (setembre-octubre del 1976) dedicat a la catequesi el que desvetllà la idea de dur a terme aquest debat. Aquesta idea trobà el terreny adobat en la història recent de l'acció catequètica a casa nostra.

El Concili, i el dinamisme i les esperances que va obrir, no va trigar de fer-se notar en l'acció catequètica, tant pel que fa als plantejaments més de fons com a la metodologia. En conseqüència, va ser un dels factors que certament ajudaren a la progressiva responsabilització dels laics en les tasques pastorals. Al cap d'aquesta

dècada post-conciliar, tant les dificultats que portaven els ròssecs d'un passat recent —i més confrontats amb les noves maneres com l'Església s'anava configurant i fent present als diversos indrets—, com l'haver reduït, en molts casos, tota l'acció pastoral a la catequesi, feia que comencés a insinuar-se en moltes catequesis el qüestionament sobre què es feia, com es feia, i de cara a què es feia, juntament amb un cert sentiment d'haver tocat sostre.

D'entre aquests qüestionaments sobresortien, entre altres i a tall d'exemple, la gran inflació de la catequesi infantil —més accentuada encara als volts de la primera comunió—, l'escolarització de la catequesi —no només pel que fa al lloc on es duu a terme sinó també en el referent a mètode, estructura, temps de durada...—, la poca incidència en l'acció pastoral de la catequesi amb joves i amb adults, la desconexió entre la catequesi i les altres accions pastorals de l'Església, la reducció de l'educació de la fe al camp de la catequesi, la confusió entre evangelització, catequesi, informació o cultura religiosa, i iniciació sacramental, la desconexió entre catequesi i comunitat eclesial.

Interessava, doncs, d'afrontar i dur a terme una reflexió que no acabés esdevenint una mena de cor de planys i esgarips, ni es limités, tampoc, a un simple apedagat cuita-corrents els darrers estrips, o a donar el repetitiu cop

de mà paternal a les esqueses dels catequistes.

I, altrament, interessava fortament que aquesta reflexió, així com la descoberta conjunta dels possibles camins per on tirar endavant coratjosament, no es reduís de bell antuvi als qui podríem anomenar els quatre especialistes. Interessava que tot catequista que volgués fer sentir la seva veu tingués la possibilitat d'expressar les seves vivències i reflexions.

Primer pas: dos qüestionaris

Conscients que una tasca llarga i sòrdida pot acabar per esbravar l'empenta inicial —més quan les persones pateixen una certa saturació de consultes, enquestes, qüestionaris—, començarem per detectar (mitjançant un qüestionari adreçat a tots els rectors) quines eren de fet les realitats catequètiques al llarg i ample del nostre bisbat, com un primer pas imprescindible: si volíem aprofundir la realitat catequètica, primer calia que tots plegats coneguéssim quina era. Els resultats, corresponents al 60 % de parròquies que ens havien fet arribar les seves respostes, foren tramesos a tots els rectors, tant si havien respost com si no ho havien fet.

Un segon pas, de característiques molt semblants al primer, va consistir a detectar els catequistes que treballaven com a tals

al nostre bisbat. Aquest recull de dades es féu mitjançant un segon qüestionari que alhora d'informar-nos sobre edat, sexe, professió, estudis de cada catequista ens permetia l'elaboració d'un elenc d'adreces, per tal de poder mantenir informats els catequistes en el referent a activitats catequètiques. La resposta correspongué també aproximadament a un 60% de les parròquies, que en molts casos no coincidien amb les que havien respost el primer qüestionari.

El parer dels catequistes

Va ser a començaments del curs 1977-78 quan es distribuí entre els catequistes un qüestionari-enquesta en el qual, alhora que acabàvem de perfilar els elements que dibuixaven la figura del catequista, es demanava a aquests el seu parer, tant sobre la manera concreta de dur a terme la catequesi en el lloc on ells aportaven llur esforç, com sobre l'acció catequètica en general, sobre el que ells creien que en constituïa la problemàtica principal i sobre els elements que, al seu entendre, demanaven un aprofundiment o una resposta més urgent.

Les aportacions que els catequistes feren a través de la resposta a aquest qüestionari-enquesta —els resultats també es feren arribar a tots els rectors del bisbat— dibuixaren, tot seguit, quatre grans camps de problemà-

tica. Aquests camps, així com els aspectes que en ells hi quedaven més subratllats, són els que passaren a constituir els nuclis i el marc dels dossiers de treball.

Un dossier de treball

Sobre aquests camps de problemàtica, es va demanar a quatre persones, expertes tant en la tasca com en la reflexió catequètica, que ens oferissin la seva opinió, tot tenint presents les dades i valoracions aportades pels catequistes, de cara a fer-ne una eina de treball per a tots aquells que volguessin aprofundir-hi.

El contingut de cadascun d'aquests dossiers de treball, per tant, no pretenia de cap manera, expressar el pensament oficial del Secretariat sobre els temes que s'hi desenrotllaven, i menys encara imposar una línia o un criteri catequètic concret. Es tractava sols de fornir els catequistes engrescats a participar en el D.A.C. d'una base de treball comuna per tal que fossin ells mateixos els qui es pronunciessin sobre aquests camps i aquesta problemàtica, després d'haver-hi reflexionat tant personalment com conjuntament.

Aquests dossiers anaven acompanyats d'unes pautes de treball, de cara a facilitar la sintetització de les diferents aportacions dels diversos grups, així com d'un glossari que ajudés a clarificar el

contingut d'aquells mots que per un motiu o altre poguessin resultar desconeguts als lectors o almenys confosos.

Grups de treball

Distribuïts els dossiers entre els catequistes que havien manifestat ganes de treballar-hi —la distribució es va fer a través dels delegats de zona— es constituïren els grups de treball. El seu objectiu era analitzar els dossiers, fer-hi les esmenes i remarques que consideressin convenientes, i concretar les seves reflexions i aportacions en unes propostes. Aquestes propostes havien de respondre a tres nivells diferents: les que afectaven l'enfocament i la marxa del propi centre, aquelles que afectaven la coordinació de la zona o l'arxiprestat —de fet es tractava de potenciar aquelles realitats que treballaven conjuntament—, i les que pertocaven a l'acció del Secretariat de catequesi o, dit d'altre manera, aquelles que es proposaven per a ser assumides a nivell de bisbat.

En tot aquest treball per grups s'ha anat potenciant més l'aprofundiment del treball que no la seva extensió. Així des d'un bon començament es recomanà fortament que era preferible treballar un sol dossier anant-hi a fons, que fer-los tots quatre al preu de la superficialitat o a cuita-corrents.

Assemblees a diversos nivells

Aquestes assemblees, tant les dutes a terme a nivell de zona pastoral com la final de tot el bisbat, eren el punt final de tot aquest treball i el nivell en el qual es decidia què s'assumia i què es potenciava de tot el que els grups haguessin treballat.

En un principi es pensava en una primera etapa que desembocqués en l'assemblea de zona, i dels resultats d'aquestes elaborar-ne el material que constituís el cos de treball per a l'assemblea final.

Aquest projecte, però, s'ha hagut d'acomodar pel fet d'haver-se iniciat els treballs de l'Assemblea diocesana, un dels temes de la qual és també la catequesi. Donat que no afavoriria gens la realització de dos actes pràcticament paral·lels —assemblea final del D.A.C. i assemblea final del tema catequesi en l'Assemblea diocesana— ha semblat més oportú unificar en un sol acte aquestes dues assemblees, mantenint però les assemblees del D.A.C. per zones, o unitats pastorals, allà on sigui possible.

Joan Busquets

Girona: Jornada Diocesana de Pastoral

Com a síntesi del Pla de reflexió pastoral del curs 78-79 s'ha celebrat a la Casa d'espiritualitat de Banyoles la «Jornada diocesana de pastoral». Va tenir lloc els dies 12-13 i 19-20 de gener. Hi han pres part un centenar de delegats: preveres (36), laics (35) i religiosos i religioses (31).

Desenrotllament de les trobades

Va obrir el treball el bisbe Jaume recordant el camí fet, apun-

tant les actituds eclesials que havien de presidir les sessions i encoratjant tots els assistents. Va acabar el seu parlament dient: «Tingueu fe en el que fem. Fe en les persones. Fe en el Senyor que ens crida, i que condueix el seu poble. Aquesta és l'hora de Déu».

Constituïdes la taula de la presidència (acompanyaven el bisbe, un laic, una religiosa i un rector), la de control i la de redacció, van començar les sessions. Totes les propostes que venien de la reflexió dels diversos grups es van agrupar en sis capítols, que foren

presentats pels relators: introducció (J. Busquets), fe i sagraments (J. Gispert), accions eclesials comunes (Ferran Pérez), pastoral dels capellans (A. Soler), laics (M. Teresa Bachs), religioses (M. Teresa Térmens), i organització diocesana (J. Quer).

El mètode que es va seguir: reunió de grup sobre un dels temes, plenària on els secretaris exposaven els resums i s'obria a continuació un debat públic sobre el tema. Foren moderadors d'aquests debats Anna Bover, Lúcia Martín i J. Toca. Especialment el primer dia, en els debats participaren més els capellans que els laics i les religioses. Tampoc no faltaren moments de tensió. Però generalment es va trobar el ritme de treball amb una bona participació.

La majoria de propostes quedaren aprovades; en canvi d'altres passaren a segona votació o van ser definitivament refusades. Cal fer notar que el capítol sobre la «pastoral dels capellans» va passar amb un número considerable d'abstencions. Els de «fe i sagraments» i «religiosos a l'església diocesana» s'han refet de nou. El capítol de «l'organització diocesana» va quedar pendent de nova votació per falta de temps.

Tres acostaments

El sector més insatisfet de la Jornada han estat els capellans. Alguns possiblement perquè no hi

han trobat la resposta als problemes pastorals que viuen. L'actitud dels religiosos, religioses i laics respecte a les propostes ha estat més receptiva. Dues coses s'han repetit amb insistència en les intervencions públiques: que cal comptar amb els laics en la pastoral diocesana i que s'ha de fomentar l'esperit comunitari enfront dels individualismes i els grups tancats.

Un aspecte molt positiu de la Jornada ha estat el sentit eclesial que hi ha tingut la convivència i el clima d'amistat que ha regnat. La forma d'assemblea que va prendre des del començament podia haver creat un clima poc comunicatiu, i en canvi cal reconèixer que la major part de la gent va marxar amb una certa recança.

Quant a continguts, si bé les propostes estan faltades d'unitat, podem dir que accentuen actituds missioneres de l'Església; donen importància al procés catecumenal de la vida cristiana i a l'evangelització; presten suport a estructures eclesials amb participació de tots els estaments, a la integració a la llengua i la cultura del país, especialment per part dels religiosos i les religioses, a la superació de la parròquia sense suprimir-la, i a la presència en els ambients allunyats i marginats.

Un comunicat públic i una comissió permanent

De la Jornada en va sortir un

comunicat públic que és com un resum dels elements més importants que hi entraren en joc. Diu així:

«Nosaltres, el bisbe i un centenar de delegats preveres, religiosos, religioses i laics, procedents de totes les comarques de l'Església de Girona, volem fer saber a l'opinió pública que en la primera part de la Jornada de pastoral de la diòcesi, celebrada a Banyoles després d'un treball preparatori que ha durat més d'un any: 1) hem examinat la realitat de l'Església diocesana i hem descobert que estem allunyats com a església de molts medis i grups humans, i que al si de les nostres realitats eclesials hi ha manca de planificació i de treball en comú; 2) hem manifestat la nostra voluntat decidida de, tot deixant de banda formes pastorals que pertanyen al passat, encarar-nos al futur donant atenció prioritària als més necessitats i allunyats, i de fer-ho promovent la total participació de laics, religiosos i preveres en totes les decisions i accions de l'Església gironina. Per això, a més d'altres resolucions preses a mitjà i a llarg termini, hem decidit crear unes comissions de preveres, religiosos i laics, elegits democràticament, per dur a terme l'esperit i les resolucions d'aquesta assemblea mentre preparem la segona part de la Jornada.»

Per portar endavant tot aquest treball s'elegí una comissió permanent que ha de preparar-ne la

segona part (oberta a tothom), a la vegada que haurà de gestionar la formació del Consell diocesà de pastoral. S'elegiren quatre preveres, quatre laics i quatre religiosos. Aquesta comissió, la qual juntament amb el Vicari de pastoral i el secretari ha d'assegurar la continuïtat d'aquest esforç, està formada per: Ferran Pérez, Baldo-mer Busquets, Caterina Cargol i Josep M. Agustí pels laics; Pilar Monsó, M. Teresa Térmens, Josep M. Maideu i Jaume Prat pels religiosos; i Pere Font, Martí Amagat, Joaquim Pla i Pere Domènech pels preveres. Així mateix es constituí una altra comissió de sis laics per gestionar un futur «Consell de laics» i una altra de deu preveres per a estudiar la problemàtica de la clerecia i de cara a la futura constitució del Consell presbiteral.

Valoració?

Encara que és prematur fer una valoració del que pot suposar per a la diòcesi aquesta Jornada, crec que cal ser optimistes i que serà un pas endavant en la integració dels laics, religiosos i religioses en la pastoral diocesana, també en l'impuls de la reflexió teològica en els capellans, en l'increment de l'esforç catequètic i en la reorganització de l'apostolat seglar.

Amb tot, des del meu punt de vista, crec que la Jornada ha pres un caire d'assemblea que no corresponia als resultats del treball

que s'havia fet a través del pla de reflexió del curs passat. Possiblement hagués estat millor concretar-se a les propostes més operatives i determinar la manera de portar-les a la pràctica. Això hauria suposat la creació d'instruments pastorals i la renovació d'institucions, equips sacerdotals, secretariats... ja existents, més a partir de les necessitats que es viuen. Un segon pas hauria estat

emprendre un esforç col·lectiu per fer front a situacions globals. Tinc por que hàgim engruixit massa la cosa i que faltin persones i instruments per a fer avançar els compromisos que han sortit votats. Potser aquest sobre-esforç que ens demanarà la línia que s'ha seguit serà el que ens esperonarà a treballar amb més esperança? Tant de bo!

Ramon Oller

Des de la Terra Ferma

Al número 58 de «Quaderns de Pastoral» (pàg. 102) parlava d'unes jornades de reflexió, o examen pastoral, que havíem fet una seixantena de laics i mossens l'estiu passat. Al final de la crònica deia que els resultats havien estat molt humils i que només havien representat una «presa de pols pastoral i eclesial» a una part de les persones del nostre bisbat. Però heus ací que anem passant el curs i ja estem veient com alguns compromisos es porten a la pràctica. Arreu van apareixent els acords presos.

Sector de parròquies

Aquest sector s'havia compromès a continuar els contactes, pe-

rò amb dues condicions: la incorporació de laics i una nova metodologia. «La incorporació de laics, els quals són els col·laboradors immediats més conscients i responsables de la pastoral parroquial, de tal manera que aquesta incorporació serà una condició "no negociable", és a dir que no tornarem endarrera per més dificultats que sorgeixin.» I «una nova metodologia consistent en la revisió de vida».

Doncs bé, amics, el sector continua el seu curs, però amb dificultats. Es fa difícil d'aconseguir l'engrescament dels diferents tipus de persones assistents: antics militants dels moviments, gent ferida per males experiències d'èpoques passades i gent que s'ha desenvolupat en una altra. A part

que ja han transcorregut deu anys de postconcili! A més hi ha representades parròquies d'ambient obrer i parròquies d'ambient mitjà, tot plegat amanit amb malentesos personals entre laics i mossens d'ambient rural o urbà. Hi ha hagut també la temptació de tornar a les olles egípcies del *clericalisme*, que de tant en tant treu el cap sota formes diverses. Però ho repeteixo: malgrat tot això el sector continua endavant.

Per elecció democràtica s'ha començat amb el tema important i complex de l'*evangelització*. A l'hora de *veure* quina realitat cal evangelitzar han sorgit les diferents mentalitats: «que si els "allunyats" són els que no vénen a missa; que si "als de missa" no els oferim cap Bona Nova...» Suposo que als altres bisbats deu haver-hi plantejaments semblants, oi? A Lleida-ciutat (el mateix deu passar a d'altres viles de Catalunya amb un nombre semblant d'habitants), qualsevol acord pres en un indret pot ser bloquejat pels altres arxiprestats de la mateixa ciutat que no hi estan d'acord. És que ha de ser tota la ciutat que faci una pastoral de conjunt! Per això, cal entendre'ns primer sobre quines línies pastorals de fons volem seguir. Les primeres fites, doncs, han de ser l'entesa mútua i la comprensió, ja que malgrat la bona intenció espeteguem a l'hora de programar a les parròquies les activitats prioritàries. Mes no ens n'estranyem. Aquest llenguatge comú trigarà a

arribar, però arribarà gràcies a la recta intenció evangèlica de tothom.

Sector de moviments de joventut

De moviments d'adults hi ha alguna realitat al nostre bisbat, però cal esperar a parlar-ne no fos cas que l'apaguéssim en voler-la fer sortir a la llum a les revistes abans d'hora. Més endavant ja en parlaré. Ara em referiré als moviments de jovent.

Aquest sector s'havia compromès, a les Avellanades-79, a fer un pas endavant en la coordinació dels moviments, mitjançant la reunió mensual de consiliaris i laics. Doncs bé, per als dies 2, 3 i 4 de gener, els responsables van organitzar les III Jornades de Jovent, amb trenta-vuit participants, preveres i laics del bisbat que fan de consiliaris de moviments de Joventut. El tema de les Jornades, «Com anem fent Església a través dels moviments dins el marc parròquia-moviment», fou urgít per la dificultat d'acoblament entre parròquia i moviment que es nota ja fa anys.

Els *compromisos* i *constatacions* de les Jornades foren els següents:

1. Els representants del món rural constataren que no tenien problemes d'incompatibilitat parròquia-moviment, ja que «als pobles ens necessitem tots i hi ha feina per a tothom».

2. Es proposa d'organitzar alguns aplecs de jovent rural.

3. Al Segrià, es procurarà fer una trobada de llançament o iniciació de la JARC, activitat que ja és en marxa.

4. A Lleida-ciutat tindran lloc tres recessos (per Nadal, Pasqua i Pentecosta) per a tot tipus de jovent cristià a partir de disset anys. De moment es fan a nivell de tot el bisbat (Aragó i Catalunya conjuntament), però esperem que aviat els de la part d'Osca els organitzaran pel seu compte.

5. Alguns assistents de Lleida-ciutat manifestaren que allà també es dona el recel psicològic d'oposició parròquia-moviment. De fet ells treballen a totes dues instàncies, però quan actuen en l'una senten el recel i la desconfiança vers l'altra.

6. Les colònies queden relativitzades, però, com a animació, poden ser útils si es tenen clars els objectius.

7. S'ha descobert la complementarietat i la necessitat de la catequesi. Dintre els moviments cal potenciar jornades de catequesi per tal de no quedar-se exclusivament «en el fet de partir de la vida».

8. També s'ha vist la possibilitat de plantejar-se la metodologia de les campanyes dels moviments d'altres èpoques.

Heus ací unes lletres conclusives del secretari d'aquestes jornades:

«Ens hem preguntat on som. Estem il·lusionats. També tenim

dificultats: unes vénen de la realitat interna, del món personal, i d'altres de la realitat externa.

»Hem treballat les dificultats internes. Què ens demana Déu? Déu ens demana conversió i lucidesa. Això suposa uns criteris a nivell d'actituds: superar recels, judicis i prevencions; partir de les persones; no ser avars i saber renunciar als propis camins; ens necessitem, tots som imprescindibles; tenir fe els uns en els altres; no perdre de vista que fem Església i que fem militants; avançar tots plegats en metodologia; si fem avançar la praxi, serà més fàcil la metodologia.

»I també uns criteris a nivell d'estructures: hem de continuar convocant-nos i reunint-nos; cal aprofitar les diferents plataformes i informar-nos-en; cal continuar els passos que hem fet aquest any...

»Els moviments i les parròquies hem de continuar treballant en el camp de la joventut d'una manera desinteressada. Els moviments han de descobrir la comunitat cristiana i la seva celebració de l'eucaristia; no poden restar al marge d'aquesta realitat parroquial. Les parròquies han de tenir en compte que el fet que els moviments s'hi posin, això no els alleugerirà de cap feina, car els militants dels moviments no són "*muchachos para todo*".

»Estem condemnats a entendre'ns... La diòcesi de Lleida té uns instruments molt vàlids. Si ens sentim més solidaris i com-

plementaris, tots podrem continuar amb més força fent colla a l'entorn de Jesús.»

Sector de comunitats de base

Aquest sector s'havia compromès, a les Jornades de les Avellanes-79, a reunir-se amb les altres comunitats per tal de compartir algun aspecte de la fe i celebrar periòdicament l'eucaristia. Veïrem que convenia a aquest sector d'evitar el tancament, car hi ha el perill de «comunitatitis». També veïrem que els seus representants havien de tenir contactes, o d'una manera periòdica o si més no quan s'escaigui una qüestió viva que demani una definició cristiana de la mateixa **comunitat** o del conjunt de comunitats.

Doncs bé, aquest sector ja ha tingut una trobada, amb la participació de cinc grups o comunitats, si bé desiguals en nombre i característiques. Els seixanta assistents a la convivència havien treballat prèviament a la respectiva «base» les qüestions següents: «Com va néixer la vostra comunitat i a quines necessitats va respondre? Quins mètodes segueix? Quin grau de militància té? Com valoreu l'experiència?» La Jornada tingué una gran riquesa i fou l'ocasió de descobertes per part de tots sobre fites a assolir o

limitacions a corregir dins la pròpia comunitat. Alguns participants valoraren així la trobada: «tots junts formàvem el poble de Déu»; «allò que ens mancava a nosaltres ho tenia una altra comunitat»; «encara veurem més limitacions i més fites a assolir».

La comissió sorgida de les Avellanes-79 preparà molt acuradament fins els mínims detalls. Ha estat una etapa ben reeixida, cosa que crèiem impossible o almenys molt difícil fa un any.

«Avellanes - 79»

Aquesta crònica ve a ser en certa manera expressió d'una publicació modesta, d'estil familiar, però fruit d'una vida. Té com a títol: «Avellanes-79». La comissió nascuda arran dels tres dies de reflexió, al noviciat dels Germans Maristes l'estiu passat, la va posar en marxa per tal d'ajudar la co-neixença entre els diferents sectors.

L'estiu que ve ens tornarem a prendre el pols eclesial tots els sectors que treballem al bisbat. Serà «Avellanes-80»? Potser sí potser no. Certament serem més que l'any passat. Heus ací uns passos cap a la tan esmentada pastoral de conjunt. Que Déu hi faci més que nosaltres amb el nostre mall. Amén.

Xavier Batiste

Crònica de Mallorca

En començar la Quaresma, m'impòs el deure de fer la penitència d'escriure aquesta crònica. Repassarem, doncs, les pluges i soleiades que ens han assaonat des de l'estiu passat.

Un bateig denegat

La notícia corregué des de Mallorca fins a Barcelona i àdhuc els diaris madrilenys se'n feren ressò: no en parlem de les revistes «Hola» and *Cia*. Doncs resulta que el Sr. Pepín Tous i la Saritíssima, després que aquesta veiés anul·lat el seu darrer (i no primer) matrimoni canònic (celebrat al Montserrat de Roma amb gran pompa i amb la deguda visita al papa Joan XXIII (!) per la intercessió de l'inoblidable abat del Valle, Justo Pérez de Urbel (a. c. s.), i també després d'adoptar una nina sud-americana, resolgueren contreure matrimoni civil (*only*, deien les invitacions) i el mateix dia, finals de juliol, batiar l'infant a la parròquia de Gènova (Ciutat). Les esmentades invitacions a ambdues cerimònies, signades també pels quissos de la «família», eren d'un humorisme que es pegava cops de puny amb el sentit vertader del baptisme cristià. Endemés, pel febrer del 79 s'havien publicat les **Orientacions** diocesanes sobre el baptisme, que donaven la norma de no admetre

les peticions de bateig d'infants formulades per parees que *lliurement* havien refuat el sagrament del matrimoni.

El bisbe els escriví, als Tous-Abad, una carta exemplar pels seus termes i raonaments, on es feia constar el seu respecte per la seva decisió de contreure matrimoni civil però negant el bateig ja que l'educació cristiana de la nina no es veia gens assegurada, segons les orientacions que ja he citat. La porta tancada a Mallorca s'obrí a Pompeia de Barcelona, i els caputxins inscriviren el bateig a la parròquia de St. Joan de la Creu de la dita ciutat. Tous llegí una forta crítica al bisbe després de contraure matrimoni civil al Palau de Justícia de Ciutat, que els assistents a l'acte «piadós» aplaudiren, blasmant la decisió episcopal.

Per no allargar-me més, diré que aquest fet desvetllà en molts de mallorquins una consciència més clara del que és el baptisme i fou una passa endavant, com deia el bisbe a l'esmentada carta personal, per tal d'oferir un rostre més evangèlic de la nostra Església.

Reviscolament anti-xueta

El vull consignar en aquesta crònica perquè se n'ha parlat poc. L'espira va ser la projecció per

TVE del telefilm «Holocausto». És llastimós, però cal deixar-ho escrit: a la vora de l'antic barri dels xuetes (ex-Call menor), han anat apareixent pintades: *Judios, no; Peligro: judios;* etc., amb creus nazis.

A aquestes, cal afegir altres pintades pro-hitlerianes amb el *Heil, Hitler*, que són atribuïbles a la ultradreta, certament, però que fan lamentar un altre cop la discriminació i el problema xueta, únic a Europa, que és una nafra històrica ben anticristiana del nostre poble.

Per cert que, parlant de l'ultradreta, també cal consignar l'empresonament del falangista Jaime Martorell, fundador d'un centre «mallorquí» anticatalanista (que a hores d'ara ja no dona senyals de vida) per haver tirat un còctel Molotov com a protesta per l'arribada de l'actual governador, que és català (!).

Noms antics i nous per als carrers

Malauradament vivim a una ciutat de dretes governada per les esquerres, i això és un desgavell! L'Ajuntament de Ciutat ha començat a canviar rètols de carrers i avingudes: amb mala sort, perquè les noves plaques de marbre eren apedregades irremeiablement. Foren restituïts noms antics: La Rambla, Es Born, Porta de Santa Catalina, Porta d'es Camp, etc., i n'afegiren de nous:

Nuredduna, Gabriel Alomar i Vilallonga, Poeta Guillem Colom, etc., per esborrar noms feixistes. Però els altres tenen tinta, i hala a pintar s'ha dit per restablir els noms «blaus». Sembla que ara ja s'han cansat ells, i també l'Ajuntament que no en canvia d'altres.

La setmana de programació pastoral

Se celebrà al Seminari Nou pel setembre (del 10 al 14).

L'eix de les reflexions per grups, de les postes en comú i de les conclusions fou la realitat del poble mallorquí per tal de trobar els camins pels quals l'Església havia de donar-li una resposta. Les conclusions foren molt genèriques, acceptades gairebé unànimement, però és difícil que canviïn res. Sobretot s'afirmà que cal connectar més amb el poble, passar d'una pastoral de Cristiandat a una pastoral evangelitzadora. Que ho és, de genèric, tot això!

Després s'ha anat fent feina sobre les conclusions; ara, el fruit és de vegades inverificable, a voltes és inabastable.

Cal remarcar que hi havia dues sessions: una de diürna, i una altra —sobretot per a laics— vespertina. La veu dels laics es féu notar.

Formació permanent

A la setmana de setembre ja es presentà una completa informa-

ció sobre la formació permanent del clergat, dividida en tres cicles, un per cada curs. Cada curs tindria tres sessions d'una durada de dues setmanes. A hores d'ara ja se n'han celebrades dues, pel novembre i pel febrer; l'altra és prevista al començament de l'estiu.

El tema d'enguany és la crítica moderna de Déu i la Sagrada Escriptura. L'acceptació de les lliçons i del treball, dirigits per professors del Centre d'estudis teològics (CETEM) ha estat gairebé unànime; però... Hi va haver una veu discordant, una carta quasi fantasmagòrica que denunciava el marxisme (ai, Déu meu!) de certs professors. I el tema —aquí comença a córrer la caça de bruixes...— fou duit al consell presbiteral d'aquest mes de febrer. El qui havia de llegir la carta, se la treia i se l'amagava, deia que sí però no, que la llegia i no la volia llegir: res, un embull de mil dimonis. A la fi la llegí, s'alçurà una discussió, i tot quedà en això. També al darrer presbiteri sorgí la veu denunciadora contra els qui no combreguen amb totes les idees del papa. Però els nostres consellers encara no han cremat ningú. Alabat sia Déu!

Beatificació de mossèn Costa i Llobera?

Els diaris ens portaren la notícia quan la Conferència episcopal espanyola, en la seva darrera ses-

sió, la demanà. Fins llavors ningú no en sabia res... o sí que ho sabíem però es duia tot d'amagat. Sembla que era una idea ja del cardenal Larraona, que féu el seu noviciat a Vic i s'entusiasmà amb l'alçada lírico-espiritual de l'autor de «Lo pi de Formentor». L'any 1971 aparegué una biografia en castellà del poeta, molt documentada, autèntic panegíric del sacerdot poeta.

Cal dir que de fama de sant, Costa no n'ha gaudit ni a Pollença ni entre el clergat mateix. Era un bon sacerdot, un poeta magnífic, glòria de les lletres catalanes, enaltidor i purificador de la llengua, que es replegà en una vida espiritual intensa després que la Setmana Tràgica de Barcelona estroncà els ideals d'una Renaixença cristiana, tan somniada per Torras i Bages.

Tornam a tenir una altra causa, costosa, amb signatures, influències, i tot un seguici de coses poc clares que ja no haurien d'existir a l'Església de Déu. Més tost molts creim que és la canonització del beat Ramon Llull, la que s'hauria d'urgir des de Mallorca.

La festa del beat Ramon Llull

Per cert que el 27 de novembre passat la festa del «fill major de nostra raça» fou ben preparada pel CETEM, que organitzà la celebració eucarística, presidida pel bisbe, i a continuació un acte acadèmic. Participaren en l'orga-

nització els Pares franciscans, custodis del sepulcre del beat a St. Francesc, la Universitat, el Consell Interinsular, la «Schola Lullistica» i l'Ajuntament de Ciutat.

La cosa no fou gaire fàcil i endemés tot s'hagué de fer una mica de pressa. L'acte acadèmic fou clos pel president de l'Obra Cultural Balear amb una vibrant allocució. Josep M. Llompart no deixà passar l'avinentsa per proclamar la catalanitat de la nostra cultura, la identitat del nostre poble, l'arrauxament i la utopia lullianes. Un parlament brillant, però que escandalitzà qualche membre de la Societat Arqueològica Lulliana, que sol ser ben arqueològica i que anys passats feia dir misses a la capella del beat «en foraster» (!). I les cartes als diaris pegaren un crit «arqueològic» al cel: el to anti-catalanista surava fort. Però, com que és cosa arqueològica, ho podem deixar córrer.

Un document conflictiu

També pertobà la calma a l'illa el document dels capellans dels primers dimarts, aparegut a finals de l'any passat. Aquest document s'enfrontava amb l'opinió del cardenal Tarancón en les seves apreciacions polítiques sobre les autonomies; criticava el document episcopal sobre el divorci, la pa-

ralització del permís pontifici de secularitzacions i la possible entrada d'Espanya a l'OTAN. Afirmava el document que els capellans havien consultat polítics mallorquins d'alguns partits, però que els d'UCD no havien volgut participar.

Les sagristies antigues cruixiren, els benpensants franquistes s'exclamaren als diaris i qualcú convidà als capellans a fer els primers divendres en lloc dels primers dimarts...

Les Delegacions

A la fi han aparegut les Delegacions de què tant s'havia parlat. Són onze: Acció social, Assistència a la Família, Catequesi, Comunió entre les Esglésies, Ensenyament, Formació als ministeris, Mitjans de comunicació social, Moviments seglar, Patrimoni diocesà, Pregària i celebració de la fe, Reflexió teològica i pastoral. La d'ensenyament no ha trobat delegat i n'és el bisbe mateix. Els altres nomenaments són més o menys estranys. Sembla que algunes delegacions volen treballar de valent. Altres, evidentment, estan mal formades, són una mescla estranya.

Sembla que la d'Acció social té un ambiciós programa de renovació de Càritas: ha començat a sortir un butlletí quinzenal d'informació.

Estipendis

A la darrera reunió del consell presbiteral es presentà un document que sembla que serà conflictiu: és un projecte per suprimir els estipendis a la diòcesi. El document reproduïx el que escriví D. Borobio a la revista «Phase», fonamentalment. L'Administració diocesana dóna normes complicades i no gaire convinctes. Evidentment el projecte entra en col·lisió amb el codi de dret canònic, el vigent i el projectat. ¿No valdria més que cada parròquia fes honestament el que pot, caminant això sí cap a la supressió de tota aparença de compra-venda de misses?

I res més per avui. Altres coses queden dins el tinter o la màquina d'escriure: els llamps i trons d'un famós sermó de Santa Bàrbara; l'anguniosa situació dels aturats; l'actitud cada vegada més coherent i ferma dels preveres de la part forana, amb projectes ben definits; el CETEM continua les seves activitats amb 13 alumnes del curs institucional, 37 a l'escola de teologia i catequesi, el programa de Ràdio Popular «Camins cap a la fe», etc. Acab amb una nova que em sorprengué: de la ciutat d'Alguer ens han demanat els textos litúrgics perquè diuen que els nostres, adaptats de l'edició oficial catalana, els són més propers. Els illencs ens entenen.

Pere Llabrés

Crònica de Tarragona

«Consell pastoral a la base». Primera fase

Amb el document «Per una Església més vertebrada», publicat al Butlletí oficial (n. 10, oct. 1979), el nostre senyor arquebisbe, doctor Pont i Gol, feia una crida per tal de constituir el «Consell pastoral a la base», convocant-lo ja en una primera fase.

De què es tracta, però? Ja el 1972, el Consell del presbiteri havia fet uns suggeriments i l'any 1977 el Consell de Direcció havia elaborat el document «Problemes i perspectives pastorals de l'arxidiòcesi de Tarragona» (vegeu-lo, també a Documents d'Església, n. 242). Doncs bé, en continuïtat amb ells i recollint així mateix els diferents intents que s'han fet i s'es-

tan fent a nivell parroquial i de zones, el senyor arquebisbe convoca tota l'Església de Tarragona a manifestar i a exercir una autèntica corresponsabilitat, en ampla comunió de totes les comarques i zones per tal de respondre, així, a la necessitat pràctica d'unes orientacions bàsiques que la complexitat del moment actual exigeix. D'aquesta manera, tots som convocats a prendre part responsablement en el creixement de la nostra Església.

Aquesta primera fase pretén «endinsar-nos de la manera més vital possible en què vol Jesucrist de la seva Església i com la vol» i aspira a «arribar a conclusions pràctiques i viables, a la llum de la Paraula de Déu, dels problemes reals plantejats en la nostra comunitat», partint de tres temes de reflexió sobre l'Església.

Els grups, de 7 a 13 persones la majoria, estant reflexionant ja ajudats amb el material enviat des de la Secretaria general, únic òrgan del Consell que assegura la necessària continuïtat del treball dels grups. El ritme és esperançador i sembla que permetrà l'accés a la segona fase d'un bon nombre de delegats, elegits d'entre els grups que hauran estudiat un mínim de temes, els quals podran treballar «sobre els resultats llargament madurats en els grups de la base».

És ara, doncs, quan responsablement caldrà assumir el moment on ens trobem i des de la nostra realitat potenciar priori-

tats possibles on afermar el nostre creixement. Ja informarem amb més detall.

Escoltisme

Els nou agrupaments que configuren la Demarcació de Tarragona van reunir-se a Poblet el 2 de març en la trobada «Fent camí», final d'un procés de renovació pedagògica i metodològica de l'escoltisme que s'inicià ara farà cinc anys a la gran trobada «Sinnera 80» (vg. «Quaderns», n. 35, pàgs. 149-151). El camí d'aquest procés l'assenyalen tres moments rellevants:

— debat de mètodes a totes les demarcacions i a nivell de tots els caps;

— trobada general de caps i d'equips generals a La Riba (Alt Camp) per setmana santa de 1978: treball sobre mètodes, sota el lema «qualsevol nit pot sortir el sol»;

— elaboració final a càrrec dels equips de branca i adjunts i aprovació final pel Comissariat general, recollint les esmenes fetes pels agrupaments d'arreu, durant el 1979.

Tots els consiliaris de la Demarcació han concelebrat l'eucaristia a la plaça del monestir amb els escoltes assistents, representants dels vuit-cents que hi ha a la demarcació, a qui s'entregarà el llibre de mètodes, per a cada branca. Ara comença la feina!

D'arreu

A l'Espluga de Francolí van celebrar-se del 18 de gener al 7 de març diferents xerrades a càrrec dels professors de l'Institut de Teologia i amb assistència de trenta alumnes. S'han professat els temes: «L'Església, avui», «Predicació profètica del Regne», «L'Església, sagrament de salvació», «Estructura jeràrquica en l'Església» i «Els laics a l'Església». Els dos cursos anteriors s'havien tocat temes de teologia fonamental i de cristologia. Tot plegat demostra l'arrelament que aquestes activitats van prenent en la parròquia de Sant Miquel.

També les xerrades i les taules rodones sobre temes teològics s'han fet notar a la Delegació universitària de Tarragona, organitzades pel MUEC i l'Institut de Teologia. Salvador Pié parlà sobre

«Corrents actuals de la Teologia» i Fèlix Martí de «L'Església a Europa». El cicle va cloure's amb una taula rodona amb el tema «Cristians als partits d'Esquerra», amb participació de militants d'alguns partits i moderada per mossèn Josep Gil.

No tot són flors i violes, naturalment. Però també és veritat que resten al tinter esforços importants de molta gent, com el de Mn. Esteso per coordinar els catequistes i consiliaris de joves, el curset d'iniciació que tres grups d'ensenyament secundari del MUEC van compartir a Tarragona el 16 de febrer. Petits intents, aquests darrers i d'altres que no puc encabir o que desconec, petjades de gent que deixant l'empremta del seu testimoni ens ajuden a créixer en l'esperança. Bona Pasqua!

Joan Anton Cedó

Crònica d'Urgell

Missió popular a Térmens i Menàrguens

Térmens i Menàrguens són dues parròquies de la Noguera, amb 1.500 i 1.000 habitants respectivament. Els sacerdots responsables,

mossèn Domènec Farré i mossèn Josep Alòs, guiats pel seu esperit evangelitzador, han organitzat una missió popular. Activitat clàssica i tradicional en l'Església, però renovada en el seu estil i contingut. S'ha preparat la missió amb

una intensa campanya de pregàries per al fruit espiritual de les jornades. S'ha visitat una per una totes les famílies i un grup de Germanes Missioneres han recorregut el poble per tal d'ajudar els fidels a descobrir la importància i el sentit de la missió. El senyor Bisbe, el dia 23 de febrer, estigué present a la rebuda dels missioners a Tèrmens, els PP. franciscans, Francesc Balcells i Jaume Fontseca, de Balaguer. Un acte emotiu i solemne. A Tèrmens la missió durà del 23 de febrer fins al 2 de març, i a Menàrguens, del 2 al 9 de març.

El poble ha acudit massivament a la missió, particularment al rosari de cada vespre i a l'acte general de cada dia. Hi ha hagut també una assistència total als actes especials. Els pares missioners i el doctor Josep M. Marco, de Lleida, han convocat els matrimonis per parlar-los de temes com: la família, l'educació dels fills, etc. Els Germans Maristes Virgili León i Florenci Bover s'han reunit amb els joves per reflexionar sobre la seva problemàtica i els camins de salvació. Tothom ha manifestat ganes d'escollar la Paraula de Déu i de trobar una llum i una veritat enmig d'un món de confusions i dubtes. La missió ha arribat a tothom i tothom hi ha acudit. L'Evangeli té una força de convocatòria per a l'home d'avui i la llavor és desitjada per una terra, aparentment xardorosa i estèril, però sempre amb inesperades fonts de fecunditat. Una sembra,

però, que cal conrear amb treball enginyós i guardar dels ocellots astuts.

El dia 9 de març el senyor Bisbe presidí els actes de cloenda de la missió de Menàrguens. Constatà una assistència massiva i l'entusiasme que sempre provoca l'acció de l'Esperit.

Sínodo? Assemblea?

Com comprometre els laics en l'acció de l'Església? Aquesta era la pregunta que volia respondre el Consell del Presbiteri a la seva darrera reunió (Balaguer, 10 i 11 de març). A la sessió del mes de juny (25 i 26, a Santa Coloma) mossèn Fermí Casal llançà la idea i fou tan ben acollida pels representants del presbiteri que ja nomenaren una comissió per a estudiar les normes del Sínodo diocesà. Mossèn Joan Pujol, a la darrera sessió (l'octubre, a Balaguer), en presentà una visió: concepte, història, característiques, etc. El Consell decidí altres camins possibles de reflexió pastoral. Per això a la reunió dels dies 10 i 11 de març foren presentades cinc formes de participació eclesial a la pastoral diocesana: Sínodo, Assemblea, Pla de reflexió pastoral, Directori de pastoral i Pla d'actuació conjunta del Consell i organismes diocesans.

Què distingeix les diferents opcions? Per a respondre bé caldria realitzar successivament les cinc accions en una mateixa diòcesi,

amb esquemes de treball idèntics. És a dir, per damunt de les distincions teòriques, hi ha els camins concrets que segueixen els treballs. O sia, el que caldria qualificar seria l'acció concreta i veure quins adjectius li són més adequats. Hi ha, però, unes distincions essencials. El Sínode té un concepte, unes normes o cànons i una experiència històrica. Les altres accions es van fent; per això podem tenir un estil i uns resultats ben diferents segons la diòcesi de què es tracti. També és remarcable el pes de l'autoritat del bisbe en el Sínode. A les altres accions, en més o menys grau, resta més clara la participació directa del poble.

El que sí que val la pena considerar és què representa una activitat així per al futur de l'Església en els nostres pobles. No és solament la presència tan convenient dels laics en els compromisos eclesials. Llur col·laboració és necessària i aviat imprescindible. L'any 1990 la nostra diòcesi deu-
rà tenir poc més d'una cinquantena de sacerdots capaços d'una activitat pastoral completa. N'hi ha que ja han fet càlculs. La col·laboració dels laics seria quelcom més que una ajuda adequada. Esdevindria imprescindible. El desvetllament d'aquesta consciència eclesial és fruit d'una maduració lenta i profunda.

Antoni Mirabet

COL.LABORADORS D'AQUEST NÚMERO:

Salvador Bardulet, arxiprest de Manlleu, Josep Breu, antic rector de la parròquia de St. Ramon Nonat de Coll-Blanc, Barcelona, actualment a Medellín (Colòmbia), Joan Carrera Planas, rector de la parròquia de St. Isidre de la Bordeta, L'Hospitalet de Llobregat, Joaquim Cervera, consiliari de joventut, de l'equip sacerdotal de St. Martí del Clot, Barcelona, Jordi Gispert Saüch, jesuïta, professor de Teologia a l'Institute of Religions Studies de Delhi (Índia), Josep Maria Rovira Bellosó, professor de Teologia dogmàtica a la Facultat de Teologia de Barcelona, Secretariat interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes.

CORRESPONSALS:

Xavier Batiste (Lleida), Joan Busquets i Prats (Barcelona), Joan Anton Cedó (Tarragona), Pere Llabrés (Mallorca), Antoni Miravet (Urgell), Ramon Oller (Girona).

Materials del CEP disponibles

DE LA REVISTA «QUADERNS DE PASTORAL»

- 52. L'Església en la represa de Catalunya (113 pp., 150'— ptes.)
 - 53. El cardenal Vidal i Barraquer (130 pp., 200'— ptes.)
 - 54. Fer cristians conscients i responsables (90 pp., 150'— ptes.)
 - 55. Cristians en el món (95 pp., 150'— ptes.)
 - 56. Cristians entre els marginats (92 pp., 150'— ptes.) (exhaurit)
 - 57. Aparellament i matrimoni (88 pp., 150'— ptes.)
 - 58. Moment present de l'Església catalana (113 pp., 200'—)
 - 59. Entre el desencant i l'esperança (103 pp., 150'— ptes.)
- Col·leccions senceres dels anys 1972, 73, 74, 75, 76, 77.

FULLETONS PER A GRUPS, JORNADES, SESSIONS...

- 0. Cristians en el món: recull de testimonis (50 pp., 50') (exhaurit).
- 1. L'evangelització, urgència cristiana (20 pp., 50'— ptes.)
- 2. Els cristians i l'escola, per J. M. Vilaseca Marçet i J. M. Totosaus (65 pp., 100'— ptes.)
- 3. Pregar en un món secularitzat, per Joan Llopis (40 pp., 100'— ptes.)
- 4. Laics amb missió pastoral, per Fermí Casal, Casimir Martí i Ramon Prat (28 pp., 50'— ptes.)
- 5. Cristians entre els marginats: recull de testimonis (48 pp., 75'— ptes.) (exhaurit).
- 6. Aparellament i matrimoni (26 pp., 50'— ptes.)
- 7. Acol·lir els divorciats a l'Església, per Jesús Huguet (22 pp., 50'— ptes.)
- 8. El moment present de l'Església Catalana (35 pp., 75'—)

APUNTS PER A LES CLASSES (multicopiats)

- Introducció als llibres històrics de l'Antic Testament, per G. Camps, H. Raguer i R. Vives (63 pp., 150'— ptes.)
- Introducció al missatge dels profetes, per G. Camps, P. Franquesa i J. A. Miró (60 pp., 150'— ptes.)
- Introducció a la pregària dels salms, per Guiu Camps (42 pp., 100'— ptes.)
- Introducció a l'evangelí de Marc, per Lluís Tuñí (60 pp., 150'—)
- Introducció a l'evangelí de Joan, per Oriol Tuñí (62 pp., 150'—)
- Fets dels apòstols, per Joan Vernet (32 pp., 100'— ptes.)
- L'Apocalipsi, per Romuald Vives (35 pp., 100'— ptes.)
- Els evangelis de la infància de Jesús, per Fermí Casal (44 pp., 100'— ptes.)
- Pregària i psicologia, per Joan Llopis (25 pp., 75'— ptes.)
- Dossier de les Jornades de Pastoral Rural de La Selva del Camp, setembre 1978 (30 pp., 75'— ptes.)
- Els consells pastorals, per Joan Batlles (en preparació)

Els podeu adquirir a: c/. Rivadeneyra, 6, 4art.

SUMARI

PÒRTIC

Per una Església catalana	1
---------------------------	---

QÜESTIONS

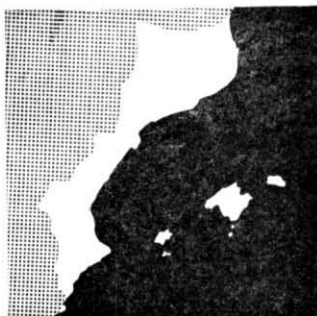
Taizé: una interpretació, per Joaquim Cervera	5
Sobre la corresponsabilitat en l'Església, per Josep M. Rovira Belloso	14
Educació de la fe i catequesi, pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi	19
El suport religiós de festes populars, per Salvador Bardulet	24
Sobre la nova ordenació de l'economia diocesana de Barcelona, per Joan Carrera Planas	27

TESTIMONIS

Catalans pel món	31
Des de Colòmbia, per Josep Breu	32
Aproximació a l'espiritualitat hinduista, per Jordi Gispert Sauch	38

4 VENTS

Barcelona: El debat d'acció catequètica, per Joan Busquets	42
Girona: Jornada Diocesana de Pastoral, per Ramon Oller	46
Des de la Terra Ferma, per Xavier Batiste	49
Crònica de Mallorca, per Pere Llabrés	53
Crònica de Tarragona, per Joan Anton Cedó	57
Crònica d'Urgell, per Antoni Mirabet	59

QUADERNS DE PASTORAL. Publicació bimestral.

Director: Josep M.ª Totosaus.

Redacció i administració: Rivadeneyra núm. 6, 4.ª - tel. 317 48 58 - Barcelona-2.

Preu de subscripció: 750'— ptes. l'any

Número solt: 150'— ptes.

Dipòsit legal: B. 25.506 - 1969.

Impressió: I. G. Santa Eulàlia - c. Sant Joan Bosco, s/n. - Santa Eulàlia de Ronzana. Empresa periodística: Joan Carrera Planas (núm. 458, tom 6, secció de persones naturals, foli 127. Inscripció 1).

Amb censura eclesiàstica.

ABRIL, 1980